

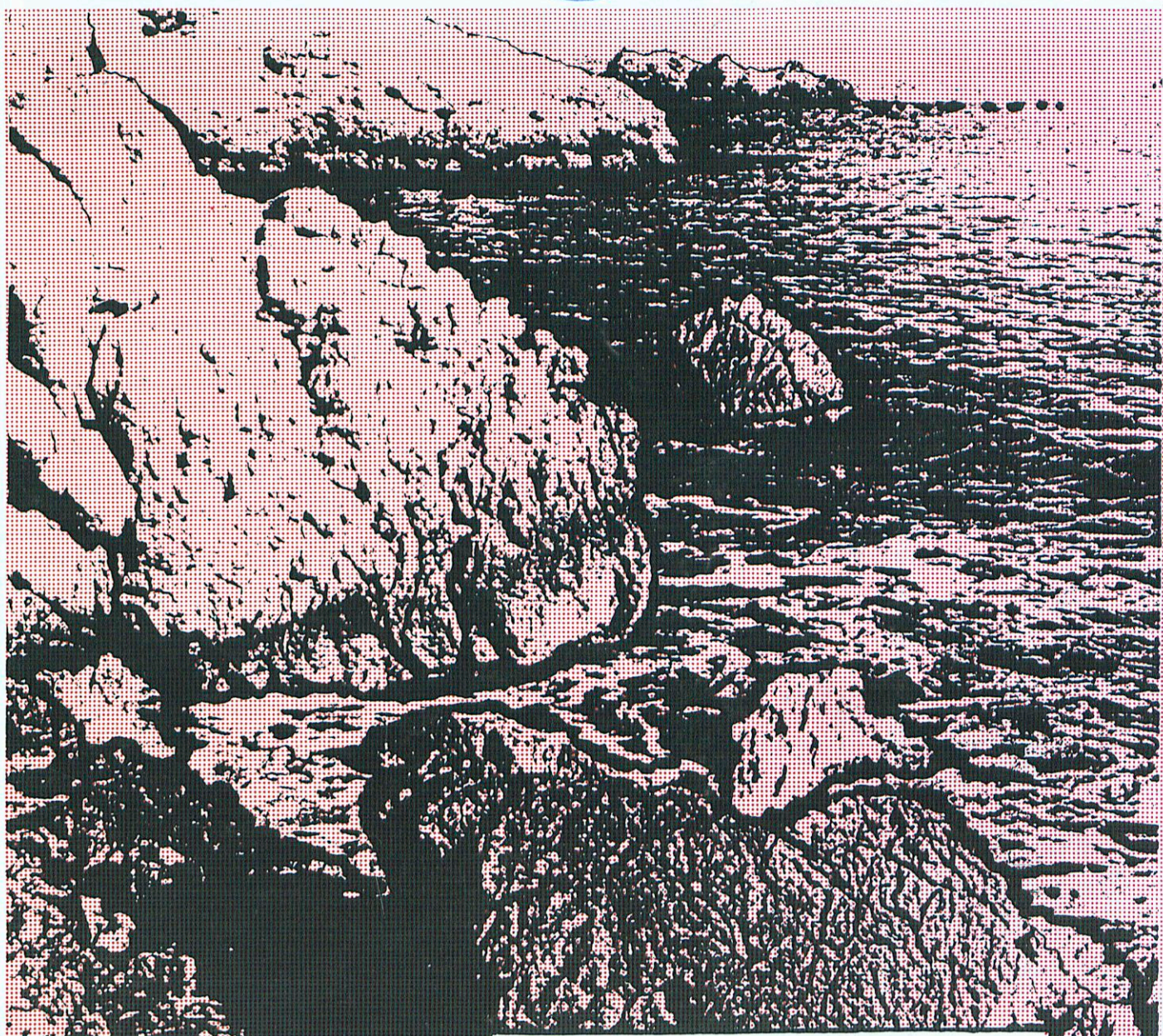
L'Escalenc

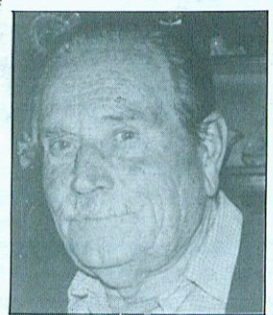
BUTLLETÍ CULTURAL I INFORMATIU
Núm. 114

NOVEMBRE 1989

RESULTAT DE LES ELECCIONS DEL 29-X-89
A L'ESCALA (pgs. 12 i 13)

CONVERSA AMB...
Francesc Ballester Garcia

Sumari

EDITORIAL.- BUSTIA.- FULL OBERT
VIDA ESCALENCA: L'esbossar (II)
NOTICIARI LOCAL.- ESPÒRT I LLEURE.- DE MÉS I DE MENYS
HISSANT LA PLOMA.- CULTURA.- UN XIC DE TOT.- HUMOR: A&A
FOTOGRAFIES ANTIGUES: «Quan erem infants», «Abans i ara»,
«Antiga de l'Escalona col.leccionable», etc. etc.

REDACCIÓ

Apartat de Correus, 19
17130. L'ESCALA

COORDINACIÓ: F.X. Vila Mitjà, F. Targa
CONSELL DE REDACCIÓ: F.X. Vila Mitjà, J. Piqué, D. Poch, Francesc Targa.
DIRECCIÓ ARTÍSTICA I CULTURA: F.X. Vila Mitjà, J. Boix
ESPORT I LLEURE: J. Vilabré
NOTICIARI LOCAL: Serveis Informatius Ràdio l'Escala
VIDA ESCALENCA: R. Guanter
SUBSCRIPCIONS: D. Poch, R.M.ª Sau, M. Prats - Tel. 77 02 04
ADMINISTRACIÓ: J. Piqué - Tel. 77 19 60
IMPRESSIÓ: Gràfiques del Ter, s.a. D.L. GI/287-82

PUNTS DE VENDA:

- BALLESTA, C/. Pintor Joan Massanet, 8
- BAMBI, Avinguda Ave Mari
- LLIBRERIA ROSA, Plaça de les Escoles
- ROMAGUERA, C/ del Port, 24
- TROBADORS, Passeig del Mar, 2

EDITORIAL

COSA DE TOTS

Tots els pobles tenen festes, símbols, llocs... propis que pertanyen a tots els individus d'aquella comunitat:

Què és, sinó, Montserrat pels catalans?

Què és, sinó, el Montgrí pels empordanesos?

Què és, sinó, la Senyera pels Països Catalans?

Què és, sinó, el Cargol pels escalencs?

És per això, perquè és de Tots, que ningú pot fer-s'ho seu encara que sigui per una idea política, religiosa, filosòfica...

Hem deixat passar les eleccions perquè ningú pugui dir que es tracta l'electoralisme, però protestem per la col.laboració de la BANDERA D'UN GRUP al costat de la Senyera, al Cargol, durant la festa de la Diada, que són cosa de tots. Atribuir-se a si mateix una cosa que és de tots no és la millor manera d'actuar.

BUSTIA

MANCA DE COMUNICACIONS

Els qui vivim lluny de l'Escala, i no anem regularment amb cotxe, tenim molta dificultat per arribar-hi, doncs no hi ha cap cotxe que combini amb els trens.

Em sembla que la Sarfa s'hauria de replantejar aquesta dificultat.

Si venim de lluny, a vegades hem d'esperar 2 o 3 hores a Girona.

Una vila d'on sortirà la flama dels Jocs Olímpics, bé podria arranjar aquest assumpte. A més, els diumenges no hi ha cap cotxe per Girona, ni per anar, ni per tornar. Per què això?

Podem tenir alguna esperança? Ho comunicareu a l'Empresa Sarfa, els que em llegiu.

Gràcies per endavant!

Neus

El Consell de Redacció es reserva el dret de resumir, ajornar o suprimir de manera parcial o total, qualsevol mena de col.laboració rebuda.

PARES O PATROCINADORS?

Un "patrocinador" és aquella persona o empresa que inverteix part dels seus diners finançant una expedició a l'Himalaia o en un equip de bàsquet per tal que, a través dels resultats positius de l'activitat, en tregui una promoció propagandística pels seus productes.

A quants pares no heu sentit dir: "Jo,.... treball molt, i als fills no tinc temps de veure'ls, però jo els mantinc, els pago la roba i els estudis..."

I, ben mirat, si va ben vestit i treu bons resultats en els estudis, el patrocinador ja es pot sentir satisfet: ja li pot comprar la moto i explicar als amics i clients la promoció del seu "producte".

El pare que es preocupa d'això i no és present a casa, que no parla amb els fills, que no té temps d'inculcar-los els valors de l'estimació, de la solidaritat,... està fent un mal negoci.

Ben sovint és veritat que "de tal pal, tal estella", perquè mirant els fills es descobreix moltes coses de la família.

Mirant els alumnes de l'institut de Torroella —en sóc professor de religió— i concretament els alumnes de l'Escala (n'hi ha uns setanta) donat que aquest article és per a l'Escalenc, m'atreveixo a presentar una senzilla reflexió, sense cap ànim de polèmica.

Com a professor de religió em va interessar estudiar els motius pels quals els alumnes que aquest any fan primer curs i provenen del col·legi de l'Escala han optat tan majoritàriament per la classe d'ètica.

Però la sorpresa va ser més gran quan vaig descobrir que la meitat dels repetidors són de l'Escala.

Parlant amb ex-alumnes del CP Empúries, que coneixen els companys, m'expliquen com molts pares es preocupen poc dels fills i molt de guanyar diners; com els seus companys s'ajunten en grups que estan ben a prop del gamberrisme; com a l'escola no hi ha lloc per a la classe de religió o com a la parròquia no hi ha cap oferta per als joves després de la Confirmació.

Penso que aquesta situació és ben possible que es dongui també en altres pobles de la Costa Brava, però potser cal denunciar-la o almenys no callar, no fos cas que se'ns pugui acusar de silenci covard.

No creieu que la religió —com a assignatura i sobretot com a estil de vida— ajudà en l'adquisició d'uns valors humans i cristians?

I que l'afany desmesurat pel diner porta a una forma de vida ben diferent, amb més egoisme?

No creieu que les autoritats públiques i les institucions locals s'han de plantejar seriosament el problema del gamberrisme?

Que en ple estiu, a les dues de la matinada, es demani els documents a un pescador de canya, i a la mateixa hora no es digui res a una pandilla de joves que amb les seves motos molesten el son amb el soroll, no us sembla quelcom estrany?

Però no podem descarregar tota la responsabilitat en l'Ajuntament o en l'Institut, si creiem que els joves no aprenen prou o que, segons la nostra opinió, tenen massa hores lliures.

Encara, i mentre no em demostrin el contrari, crec que els primers i més importants educadors dels fills són els pares, i l'escola, la parròquia o l'Ajuntament sols poden col·laborar-hi.

Com ha de ser aquesta col·laboració?

No em toca pas a mi de dir-ho. Però pel que veig, i pel que m'han explicat, aquesta col·laboració no és pas efectiva ni afectiva, per ara.

I els qui hi surten perdent són els nois i noies, els adolescents i joves, que demà, per manca de responsabilitat d'uns i de col·laboració estreta dels altres, arribaran a ser uns perfectes homes-sense-valors-humans.

Ser pares és quelcom més que portar fills al món i fer-ne de patrocinador fins que es casen.

Mn. Josep Taberner i Vilar

AIGUA A DOJO

Passejant un dia d'octubre pels Riells, em vaig adonar que la segona dutxa de la platja deixava escapar l'aigua a dojo a causa d'una fugida. Vaig informar-ne la Companyia d'Aigües; l'oficinista que em respongué digué prendre'n nota i declarà que l'avaria s'aniria a reparar. D'ençà d'aquell dia, ramblejant, m'arribo al lloc del desperfecte. Avui, vuit dies després, la sorra segueix engolint, imperturbablement i al mateix ritme, un element preciós que milions de sers humans voldrien tenir.

El termini que l'Escalenc exigeix per a publicar aquestes ratlles no em permeten d'esbrinar quan de temps durarà aquesta incúria, car, per feina que es tingui, una soldadura no deu requerir massa quarts d'hora. Sense cap por d'exagerar, es pot afirmar que en una setmana es perden milers de litres. I qui sap des de quan dura⁽¹⁾. A més, qui paga aquesta pèrdua? (I pensar que tota aquesta aigua seria possiblement suficient per a assegurar la neteja dels indispensables "sanitaris" públics que l'Escala hauria de tenir!).

Un escalenc ple de zel cívic

1. i fins a quan!; l'estiu del 1990?

informació

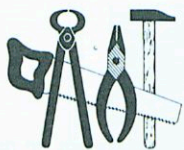
AJUNTAMENT DE L'ESCALA (Girona) Policia Municipal

Mes d'octubre

ATESTATS PER DELICTES	14
ATESTATS ACCIDENTS DE CIRCULACIÓ	—
ACCIDENTS DE CIRCULACIÓ SENSE ATESTAT	9
ALDARULLS a la via pública	6
ALDARULLS a habitatges (familiars o veïnals)	8
ALDARULLS a locals públics	5
AJUDA PRESTADA en incendis	3
AJUDA PRESTADA a transeünts	1
AJUDA PRESTADA a persones extraviades	—
ANOMALIES a la via pública	29
ATEMPTATS A AGENTS DE L'AUTORITAT	1
DETENCIONS per delictes contra la propietat	—
DETENCIONS per delictes contra les persones	3
DETENCIONS per altres causes	1
DENÚNCIES infraccions Codi Circulació	44
DENÚNCIES infraccions Ordenances Municipals	—
INFORMACIONS per telèfon	300
INFORMACIONS per les patrulles	200
LOCALITZACIÓ PERSONES I INFANTS PERDUTS	—
RECUPERACIÓ DE VEHICLES ROBATS, turismes	1
RECUPERACIÓ DE VEHICLES ROBATS, motoris	4
RECUPERACIÓ DE VEHICLES ROBATS, ciclomotors i bicicletes	3
REGULARITZAR LA CIRCULACIÓ (EN HORES)	45,4 h
SALVAMENTS MARÍTIMS	—
SERVEIS ESPECIALS	15
SERVEIS D'URGÈNCIES metges	60
SERVEIS D'URGÈNCIES farmàcies	15
SERVEIS D'URGÈNCIES ATS	22
SERVEIS D'URGÈNCIES patrulla d'auxili	—
TROBALLA D'OBJECTES A LA VIA PÚBLICA	4
VEHICLES RETIRATS PER LA GRUA	12
QUILÒMETRES EFECTUATS PELS VEHICLES cotxes	11.644
QUILÒMETRES EFECTUATS PELS VEHICLES motos	—
QUILÒMETRES EFECTUATS PELS VEHICLES patrulla d'auxili	—

FERRETERIA

GUILLOT

PINTURES
I
JARDINERIA

C/. del Mar, 6 - Tel. (972) 77 04 86 - L'ESCALA

Ramon Ylla i Heras
JARDINER

PROJECTES, MANTENIMENTS I NETEGES
DE JARDINS I TERRASSES

C/. Muntanya Rodona, 12
Camp dels Pilans
Tel. 77 17 34

C/. Maranges, 25
L'ESCALA (Girona)
Tel. 77 01 95

Hostal «El Roser»

RESTAURANT
especialitat en peixos
i mariscs

* *
HOSTAL MIRYAM HOSTAL REINA

Complete bathroom / Baño completo
Salle de bains complete / Mit Baderaum
Calefacció central / Aire acondicionat
Parking particular / Obert tot l'any

Darrera l'Església, 9 L'ESCALA
Tels. (972) 770219 / 770977 (Girona)

Estudi i Servei.s.c.

ASSESSORIA EMPRESARIAL

Jaume Batlle i Francesc Raurich

C/. Joan Massanet, 40
Apartat de Correus, 5

Tel. (972) 77 21 77
17130 L'ESCALA

AMB LA COL.LABORACIÓ DE

CAIXA DE CATALUNYA

GIMNÀS PER HOMES, DONES I NENS • AVINGUDA GIRONA, 34 • 17130 L'ESCALA (Girona)

FORUM
E S P O R T I U

FINQUES GUANTER

ASSEGURANCES EN GENERAL
GARANTIA D'EFICÀCIA I SERIETAT

Avgda. Ave Maria, 7 - Tel. 77 02 72 - L'ESCALA

**AGRUPACIÓ FLEQUERA
EMPORDANESA S.A.**

Carretera de Viladamat a Palafrugell s/n

Telèfon: 77 00 81 — L'ESCALA

MARIA BUIXEDA BURGAS

Vímet

- MOBLES
- ARTICLES
BAMBÚ
- DECORACIÓ
- CISTELLERIA
- REGALS
- BOSSES

C/. Empúries, 19
C/. Calvari, 20
Tel. (972) 77 01 85 - L'ESCALA

AIRSA

AÏLLAMENTS, IMPERMEABILITZACIONS
I REVESTIMENTS, S.A.

danosa

Passeig Sant Joan Bosco, 47 - Tel. 20 10 62
PONT MAJOR - GIRONA

LECTURES INFANTILS

Èrem menuts. Als matins, deixàvem els somnis al coixí del llit. L'escola ens esperava, i amb ella la realitat d'una educació i un ensenyament que ens havien de servir per anar pel món.

La nostra escola mai va pretendre arribar més enllà del que li pertocava. Els nostres ensenyants es limitaven a donar-nos les nocions bàsiques, que ens haurien de permetre desenvolupar-nos en la vida.

Per exemple, mai cap mestre/professor ens obligà a llegir cap llibre determinat, que no fos de text.

Els infants de la nostra generació ens alimentàrem durant molts anys, amb: *les Hazañas Bélicas, El guerrero del Antifaz, El Capitán Trueno, La Familia Ulises, Roberto Alcázar y Pedrín i El Jabato.*

Aquestes eren unes lectures lliures i buscades, setmana rera setmana, que ens iniciaren a molts nens en la literatura de ficció. Per passar d'aquí a les obres de Juli Verne no hi havia més que un pas.

Això ve a tomb perquè avui, als noiets de 10, 11 i 12 anys, a l'escola els obliguen a llegir uns llibres que personalment no vaig veure'm en cor d'enfrontar-m'hi fins que vaig arribar a una certa maduresa.

Aquestes recomanacions de lectures que es fan als col·legis actuals tenen la boníssima intenció d'animar a llegir als nens, però cal tenir en compte que un llibre mal aconsellat, pot tenir greus conseqüències per als infants, per exemple els pot fer avorrir l'exercici de llegir per sempre més.

Pere Juhé

★★★★★

ELS ARBRES...

Arbres de Tardor!... Arbres de Tots Sants!... amb l'escampall de fulles seques als nostres peus... Per què té tant d'atractiu un arbre?...

L'Arbre és despul·lat per la força del vent que el fa trontollar i li arrabassa les fulles... I ell se les deixa arrabassar!... perquè sap que de nou treurà florida.

Arbre del meu jardí, del meu passeig, de la meva caminada diària, del meu camp, de la meva vinya, arbre que a vegades no és de ningú, però no deixa de ser ell per a tothom. Quin exemple!...

Arbre, germà, endinsa les arrels a terra
i les arrels al cel...

Així encarnat, però enlairat...

Sigues l'arbre que has de ser,
arbre pels altres!...

Endinsa les teves arrels a terra,
sense terra i sense arrels no podries pas viure.

Endinsa les branques al cel
sense cel i branques no podries sobreviure,
com jo, petit arbre del món on habito.

Que les teves arrels de terra
i les teves arrels del cel
mengin i beguin, l'aigua, l'aire i el sol.

Arbre, amic meu, creix per tu, creix per mi...
creix per tots els homes que t'hem de menester.
per respirar i escalfar-nos...
per aixoplugar-nos i moblar-nos...
per estimar-nos i per dormir,
per viure i per morir...

Tant si ets un arbre, petit, petit avet, com si ets un xiprés, que guardes el son dels homes, que com tu, enfonsaren les seves arrels en aquesta nostra terra i endinsaren les branques al cel... tu ets un bon model per a nosaltres... No estàs pas sol al món, sinó munió, al boscatge profund. Com nosaltres, amb tos germans, escolta la remor de la ciutat, pobra de rialles i feixuga de plors... Amb les branques esteses, com braços que s'ofereixen disponibles... Acull els homes que vénen: et fecundaran i tu els daràs vida... Com un arbre voldria que fos la meua vida:

Ferm, sense doblegar-se a l'embat del vent.
Sempre al seu lloc, com el centinel·la alerta.
Arrelat a terra... guaitant al cel!...

Neus Ximinis

★★★★★

ESCOLA I DEMOCRÀCIA

S'acaba d'iniciar un nou curs escolar; altra vegada il·lusions i neguits de pares, mestres i alumnes! Ben segur que l'escola és dels col·lectius que viuen més les conseqüències dels canvis econòmics, tecnològics, culturals que s'han anat produint els últims anys en la nostra societat.

L'escola és una de les institucions que més ha notat els canvis. Els infants són un dels col·lectius més eminentment hedonista i explotador. Una societat que, teòricament, en les seves lleis generals promulga uns determinats valors, els continguts en la Declaració Universal dels Drets de l'Home però que, sovint, en la pràctica quotidiana en viu uns altres ben diferents i, en alguns casos, fins i tot oposats a aquesta solemne Declaració.

Vivim en una societat democràtica, en un estat de dret. De totes maneres, hem de pensar que la real democratització de la nostra societat va molt més enllà de tenir un sistema polític democràtic. Hem d'evitar el perill de tenir una democràcia formal només, en la qual es guardin les fórmules externes de democràcia, però que a l'hora de la veritat les actituds de fons de molts ciutadans siguin totalitàries. La nova onada de neoconservadurisme actual propicia aquestes actituds autoritàries, actituds de força, de no diàleg...

Construir una escola en democràcia no és fàcil; viure amb convenciment la democràcia a l'escola, costa. Els qui ho intenten saben que, sovint, esclaten conflictes; difícilment hi ha escola sense conflictes. És més fàcil l'anar fent, el no complicar-se la vida, "a mi que em deixin treballar sol i en pau", "jo ja compleixo el programa i els horaris"... Em penso que actituds com aquestes que acabo d'esmentar no contribueixen a canviar —en bé— l'escola, a modificar-la i fer-la millor. Fer que sigui de veritat educadora, que, a més d'instruir, doni patues de comportament i valors per viure en societat. Cal estar convençuts que els conflictes són un camí per modificar i millorar actituds.

Hi ha moltes coses per dir sobre aquesta qüestió. Només en vull destacar un parell que considero molt importants. En primer lloc: com unir direcció i democratització? La direcció de l'escola és una peça clau pel seu bon funcionament. El director/la directora no ha de ser eficaç només des del punt de vista administratiu. Ha de vetllar, sobretot (i aquí rau la seva tasca educadora) perquè es porti a terme l'ideari de l'escola que, evidentment, ha d'estar fonamentat en els coneixements i en el compliment dels Drets Humans.

La direcció ha de tenir una actitud dinamitzadora, animadora, de coordinació per tal d'afavorir la democratització real de tots els estaments implicats en l'escola: alumnes, pares, personal no docent... Crec que els directors de les escoles han de ser escollits sobretot, no pas per la seva eficàcia administrativa (com algunes vegades passa) sinó pel prestigi ben guanyat en el lideratge del col·lectiu d'ensenyants.

Un segon aspecte íntimament lligat amb aquest és la qüestió següent: els adults (mestres, pares), sabem perdre? L'escola és guiada pel principi d'autoritat o pel predomini de la raó?; en cas de conflicte, es dóna la raó a qui la té, encara que no siguin els grans? S'educa, amb el testimoni personal, en el predomini de la raó per sobre l'autoritat?

Si tots els qui treballem en el camp de l'educació tinguéssim assumits aquests principis i els portéssim a la pràctica quotidiana, superant les tensions i dificultats que comporta, ben segur que les nostres escoles farien un notable pas endavant en la seva democratització i, per tant, també en la democratització de la nostra societat.

Salomó Marquès

ANXOVES DE L'ESCALA®

Magdalena Sureda

Tel. 77 0146

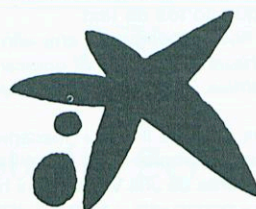

Bancotrans
Banc Comercial Transatlàntic

L'ESCALA

CASA CENTRAL BARCELONA
més de 90 oficines a Espanya.

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

Caixa de Girona

Plaça Víctor Català, 9 - L'ESCALA

AGENCIA

BAHI - NICOLAU

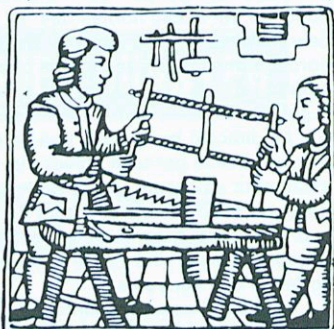
Assegurances en general

AGENT COL.LEGIAT ncal. i prov.

Àngel Bahi i Botella

C. Cadaqués, 6 (Poble Sec) - Tel. 77 06 92
17130 L'ESCALA

**Mobles
Sancho**

Ctra. Palafrugell, s/n.
(DAVANT GASOLINERA)
Telèfon 972 / 77 04 85
17130 L'ESCALA

Lindan

ELECTRODOMESTICS

SERVEI T.V. GARANTIT

A. PRADO

Plaça de les Escoles - Tel. 77 04 90 - L'ESCALA

SASTRERIA

Vila i Borràs

Carrer del Port, 25 - Tel. 77 02 21 - L'ESCALA

CASA FEIXAS

INSTAL.LACIONS ELECTRIQUES, SANITARIES I CALEFECCIÓ
FERRETERIA, ELECTRODOMESTICS I ARTICLES PER A REGAL

Plaça Víctor Català, 17 - Tel. 77 01 99 - L'ESCALA

full obert.....

APUNT D'EN JOAQUIM FOCH I TORRES
L'Escala, 20 de juliol de 1944

JOAQUIM FOLCH I TORRES I "LA CASA DEL GAVIÀ"

La construcció del "vaixell de pedra" i la creativitat d'en Joaquim Folch i Torres, també avui són tema d'actualitat. En aquest article del mes de novembre us faig arribar des de l'*Escalenc* la informació que m'ha estat tramesa molt gentilment:

El projecte d'en Joaquim Folch i Torres era la construcció de la "Casa del Gavià" i la remodelació de les tres cases del Carrer del Cargol (veure disseny). El terreny destinat a edificar-hi la "Casa del Gavià" era l'antic escorxadador municipal de l'Escala, emperò els altres patis i cases d'aquest carrer eren propietat d'en Francesc Serrats de Torroella de Montgrí; així ens ho diu l'Anita Pibernat que vivia just davant la galeria de l'esmentada casa.

El solar, les cases i els patis d'aquest raval van ser comprats per la dona d'en Folch i Torres, l'Orsina Baget, la qual va proposar a la mare de l'Anita fer el canvi de domicili al carrer Vista Alegre, 21, proposta que fou acceptada de bon grat per la família Pibernat.

Un contractista de l'Escala, doncs, s'encarregà de realitzar el projecte: fou en Miquel Romaguera i Isern, el qual tenia com a col·laboradors els operaris Jaume Jacinto (pare), Jaume Jacinto Femenias (fill), Jaume Sureda i Visa, Tomàs Mitjavila, els germans Espart i Lleonart, i en Joan Gardella que treballava d'aprenent. Tots ells seguien pas per pas les indicacions d'en Miquel Romaguera que procurava fer realitat la idea d'en Joaquim Folch i Torres. Una empresa no gens fàcil de dur a terme sense la necessària coordinació de tots els treballadors implicats en l'afer: paletes, fusters, pintors, picapedrers,...

Diu l'Anita que una brigada de picapedrers de Barcelona va estar picant i repicant els blocs de pedra amb escarpa i martell durant més d'un mes fins a donar-los la forma justa i definitiva.

La feina de fusteria de les tres cases era responsable d'en Martí Viella, el qual recorda que per tal d'adreçar les parets, i degut a la seva grossària, fou necessari construir per dintre uns envans, fent així com a conseqüència una doble paret que donava encara més solidesa a l'obra de pedra. Continua dient que es feia necessari treballar amb una fusta de gran qualitat per evitar els efectes de la humitat i la salobre. Alhora insisteix que li calia ser molt ingenios i original per estar a l'altura de les inquietuds d'en Folch i Torres.

*****

Manuel Vilà i López

LA MORT MÉS DOLÇA

Quina és la mort que un ésser humà pot desitjar? Com més dolça millor!

Conèixer l'amor, és la mort més dolça que hom podria desitjar, saber que la teva altra meitat és a prop teu i que no s'adona del turment que representa per un mateix viure de dia i de nit prop de l'ésser estimat i trepitjar els mateixos llocs amb la neguitosa idea de si el trobaràs o no trobaràs; quan desitges fidelment de trobar-lo i t'adones que no hi és, el cor comença a bategar de ràbia i aflicció, desitjant moure el cel i la terra per

poder-lo materialitzar davant teu i abraçar-lo ben fort perquè no se'n vagi, esperant que l'abraçada sigui eterna; el cor convulsionalment et porta a d'altres dimensions desconegudes fins a les hores, ignorades per un cervell de recepció materialista; mentre el cervell domina i el cor està dormint tot és senzill i corrent, però, quant el cor es desperta, la dificultat arriba, dos poders volen dominar el cos humà, l'un és el que ha dominat sempre, l'altre comença a moure's per netejar els errors comesos pel primer; dos poders diferents entre ells i al mateix temps que poden ésser coordinats en un destí de triomf pel qui sap juntar-los i conduir-los pel camí de la veritat; car és difícil quan es tracta de parelles en diferència d'edat, fent-los més difícil l'entesa de dur a terme un viatge cap a la felicitat eterna; mentre un creu que ha arribat l'amor desitjat, l'altre pensa que no pot ésser perquè fa poc temps que es coneixen, car pensi o senti quelcom de nou dintre seu, intenta negar-ho sense pensar que això és tan nou per un com per l'altre, el cor es desperta a la mateixa hora per un i per l'altre i és tan desconegut al mateix moment per tots dos, en el sentit, que no hi entra l'edat en l'obertura del cor; només hi entra en la funció del cervell minat de materialisme gràcies a l'ajut prestat per altres cors que com ells han estat separats en la nit dels temps de la creació; castigats a buscar-se en mig d'altres iguals i que corren la mateixa sort de trobar-se i rebutjar-se en el moment de la trobada perquè no ho veuen clar i desitjant fer-se a un lloc conegut caient en l'error de perdre la felicitat per un món materialista i esbojarrat que duu a un suïcidi col·lectiu d'una societat que ha pres el camí equivocat; la lliçó que ens donà el MESTRE de la nostra ERA estava marcat per l'amor; mentre hem anat endavant amb el temps, n'han sortit d'altres de mestres, que com el primer, ens han deixat missatges d'amor: entre ells s'hi poden trobar lliçons rellevants com les donades per aquelles parelles famoses en tota la història i foren famoses per la seva passió d'amor; passió desmesurada als ulls dels altres, els altres que, en no entendre-ho, empenyien cap al suïcidi a dues ànimes fermades pel lligam de l'amor etern; eren dues ànimes i coneixien l'amor i per això es donaren a la mort; la mort més dolça ve després d'haver conegut l'amor; morir d'amor és una dolça mort.

Carles Cortal i Ferrer

*****

REACTOR / REACCIÓ

Com bé recordaran, no fa masses dies —estic parlant del passat dia 19 d'octubre a les 21,39 h— va tenir lloc el terrible accident a la central nuclear Vandellòs I. Potser, a primer cop d'ull, pot semblar que no és un tema que afecti directament a l'Escala ni a cap dels municipis que ens envolta; està clar que personalment no ho veig així.

Per altra banda, no és la meua intenció "descriure" en aquest escrit la magnitud de l'accident en qüestió, —ja ho han fet els mitjans de comunicació en el seu moment—, ni com es van produir els fets, ni la sort que vàrem tenir tots plegats que el sistema de refrigeració auxiliar es decidís a actuar a última hora... L'única intenció que hi ha, i és certa, és la de qüestionar públicament el que a mi em van qüestionar en privat:

Què haguéssim fet en el cas que hagués explotat el reactor nuclear? Haguéssim esperat que ens informessin que érem en un altre Txernòbil?...

Potser ha arribat el moment de plantejar-nos seriosament que l'única diferència notable entre la catàstrofe de Txernòbil i l'accident de Vandellòs I és que aquesta vegada la sort ha estat de la nostra banda.

I és mentre escric aquestes ratlles que m'assebento d'un altre "petit" accident que va tenir lloc ahir, dia 26 d'octubre, a les 9,08 h, degut a un curt circuit en uns cables provocant una gran fumalora.

...Això sí, estiguem tranquils que aquesta vegada no hi ha hagut alteracions dels nivells de reactivitat...

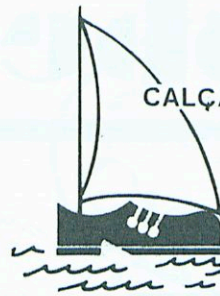
Gemma Garcia i Luna
(27-oct.-89)

RENAULT

GARATGE FUMADÓ

C/ Ave Maria, s/n.
Tel. (972) 77 04 81
17130 L'ESCALA (Girona)

CALÇATS BALLESTA

Fundada l'any 1920

Pintor Joan Massanet, 10

Tel. (972) 77 02 53

17130 L'ESCALA

(Costa Brava - Girona)

MAGATZEMS **TITUS** S. A.

CONGELATS — CONCESSIONARI —

GELATS

Ctra. Viladamat a Palafrugell, km 7
Tels. (972) 77 04 04 - 508 - 584

L'ESCALA
(Girona)

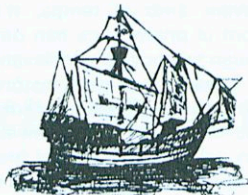
JOIERIA - RELLOTGERIA

J. Molinas

REPARACIONS

COPES i TROFEUS ESPORTIUS

C/ Joan Massanet, 26 - Tel. 77 05 48 - L'ESCALA

Caravel·la

VOLEU REBRE L'ESCALENC A CASA?

SUBSCRIVIU-VOS TRUCANT AL
TELÈFON 77 02 04

O ESCRIVINT A L'APARTAT
DE CORREUS 19 DE L'ESCALA-17130

Dermofarmàcia

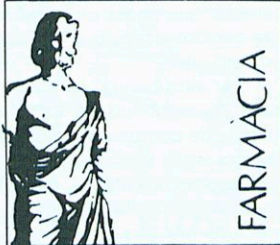
ROSA MARIA BALLESTA

Fòrmules
Magistrals

Centre
d'Específics

Homeopatia

Ortopèdia

FARMÀCIA

Pintor Joan Massanet, 4 - Tel. 77 15 75 - L'ESCALA

Tel. (972) 77 03 95 - COSTA BRAVA - GIRONA

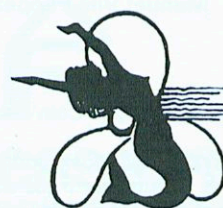
HOTEL RESTAURANT

NIEVES MAR

(ANTIGA CASA NIEVES)

Tels. 77 03 00 — 77 03 04 - Passeig Marítim - L'ESCALA
(Costa Brava)

JOPA

nàutica

Closa del Llop, s/n.

Tel. (972) 77 07 55

L'ESCALA (Girona)

EMBARCACIONS · MOTORS · ACCESSORIS

EVINRUDE

L'ESBOSSAR (i II)

El principal destí del blat de moro era la farinada per donar als porcs, que els pagesos l'anaven a fer al molí de l'Escala, regentat per en Juli Pujol.

Recordo de petit, i de jove, haver vist en "Julio del Molí" —nom pel qual se'l coneixia— assegut en un pedrís, al costat del gran portal d'entrada al molí, fumant un "caliquenyo" o bé amb la pipa penjant dels seus llavis. Es cobria el cap amb una boina que algun dia havia estat negra. De cara riallera, galtes rogenques, gros de carns, tot ell transpirava bonhomia i confiança.

El blat de moro servia també per donar menjar a les gallines. Als pollets els el donaven en forma de farro. Deien que les feia pondre molt. Els ous eren grossos i rogencs. Els pollastres i galls criats amb blat de moro esdevenien alts i tibats, passejant parsimoniosos, lluint una cresta dreta i vermella com la sang, proporcionant una carn gustosa i de confiança que era el plaer dels paladars més exigents. Eren els pollastres dels Nadals i de les festes majors de fa anys, quan menjar-ne no estava a l'abast de tothom.

Aquella carn d'abans no té res a veure amb la d'ara, motiu pel qual el pollastre ha vingut tant de menys, quant a la seva qualitat.

Quan avui dia, algú de situació una mica estable es vol justificar d'haver menjat pollastre a casa seva, per la festa major o per Nadal o per una altra festa assenyalada, tot seguit hi afegeix quelcom semblant a: "Oh, és que és un pollastre de pagès, d'aquells criats amb blat de moro!".

Durant el temps de la Guerra Civil i els anys immediats, a les cases es feien farinetes de blat de moro, és a dir, sopa de farro. Potser és perquè no hi havia res més, però us he de dir que les trobava molt bones. Recordo aquell color groguenc-vermellós dels plats de farinetes, sobre les quals s'hi formava una crosta dura que permetia fer sota seva túnels i camins soterranis, fins que s'esllavissava tota la seva estructura.

També s'intentà fer pans de farina de blat de moro en substitució de l'element clàssic com és la farina de blat, donat que aquesta escassejava molt. L'invent no va tenir èxit, perquè els pans de blat de moro, una vegada cuits, es desfeien a les mans. No tenien consistència.

Sembla com si fos ara que anava, molt sovint, al forn de can Paulí Siriaco, on de petit hi passava moltes estones, amb la seva agradable companyia, veient fer pans de blat de moro, fràgils i de molt mala factura, que no retiraven a res. Però ningú no els rebutjava, ja que no hi havia altra cosa millor. I ja se sap que quan el ventre fa dies que és buit i no es preveu poder-lo emplenar amb cosa millor, tot resulta bo.

Ens hem apartat massa amb el magí de la quadra de can Peret, on la seva família i els veïns estan esbossant blat de moro. Convé entrar-hi de nou amb les ales de la remembrança.

Veiem que les dones tenen l'avantatge de tenir una bona falda, sobre la qual es col·loquen un grapat de capsos per anar esbossant i, així, no haver-se d'ajupir cada vegada que n'agafen una, tal com han de fer els homes. No cal dir que elles no s'han descuidat de posar-se el davantal perquè saben prou bé que quedaran ben plenes de cabellera i de cucs. A voltes, els hi pugen per les cames com si fessin carreres.

Parlant de la cabellera del blat de moro, la Roseta recorda haver sentit de la seva àvia que a casa seva feien aigua de cabellera de blat de moro per guarir les malalties de l'orina. Els seus atributs medicinals eren molt efectius.

Quan de tant en tant, els sortia una capsos petita, amb les bosses verdes, la separaven perquè els seus pocs grans no eren assaonats ni madurs. Prement-los amb l'ungla, encara hi sortia "llet". Aquestes capsos especials que, com a excepció, la mainada sí en dèiem panotxes, les coïem al caliu i els seus grans eren la mar de bons. En aquells temps, tot ens semblava un dolç.

La vesprada tardorena transcorria plàcida i agradable. Es treballava de bona gana i molt relaxats. La gent s'hi sentia bé. A casa seva tampoc no hi haurien fet res, llevat d'anar-se'n a dormir a "l'hora de les gallines". Si els haguéssiu parlat de televisió, us haurien contestat: "i això què és?". De ràdios, d'aquelles de caixa grossa, a les quals t'hi havies d'acostar molt per sentir alguna cosa, quasi ningú en tenia. Els aparells a l'Escala eren ben comp-

Ara, al carrer, no s'hi està bé. No hi ha ningú, ni se sent res. De tant en tant trenca el silenci tranquil i reposat d'afora el bram llunyà d'un ase o el lladrar d'algun gos sense amo.

Mentre s'està esbossant, tothom hi vol dir la seva. Sempre n'hi ha alguna per dir.

El vell de la casa comenta, per pròpia experiència, el comportament brau i patriòtic dels soldats escalencs a les guerres d'ultramar. I es parla de l'esperit comercial i aventurer dels corallers o de les travessies dels vaixells de vela a punts tan llunyans com equidistants, com podien ser Terranova o Montevideo.

El noi de la casa parlarà de les batalles de l'Ebre, el Belchite i Brunete, molt properes en el temps, fronts aquests i altres en els quals moriren nois de l'Escala, amics del poble, fins i tot parents en alguns casos però enfrontats en la guerra de trista memòria.

A la xerrada es baixa a temes més intrascendents. Les dones hi volen dir la seva. Les xafareries de l'Escala són repassades una per una. És molt difícil que en quedi alguna de soterrada, en un poble petit en el qual tots ens coneixem.

Es comenten les pel·lícules del moment que faran al Pekín i a can Rafel Sureda; els festetjos més rellevants; els casaments de la tardor; les estrenes de vestits per el proper Nadal; les facècies d'aquella parella que han fet Pasqües abans de Rams, etc... I així aniríem seguint emplenant pàgines.

És tard, l'estona ha passat de pressa. El piló de capsos de blat de moro s'acaba.

—"Apa, noies, a cap i arreu", —diu l'amo de la casa a les dones, per animar-les, quan ja començaven a fer algun badall de son.

En Peret i al seu fill encara els quedarà la feina de recollir les bossos. Les més arrugades i velles, les tiraran a la bassa dels fems per a barrejar-les, a fi que es podreixin per a fer més fems.

Com que aquest any no s'ha fet massa palla perquè la collita de cereals no ha estat tan bona com era de desitjar, les bosses més aprofitables serviran per fer jaç a les vaques i als cavalls. El problema que comporten les bosses és que quan s'escuren les quadres, aquelles queden clavades en les pues de les forquetes i, forçosament, s'han de treure amb les mans. Però els pagesos estan avesats a tot.

La feina d'esbossar s'ha acabat per avui. Demà hi tornaran perquè en Peret i el seu fill aniran a fer un parell de carretons més de capsos. I de bell nou es tornaran a reunir, i tornaran a xerrar. Potser —aneu a saber— parlaran de l'estraperlo o del contraban, o dels duros que faran a can Quelus amb la venda de la seva vinya a ral el pam, o d'aquesta meravella de cotxes anomenats "sis-cents" que algun barceloní ja comença a lluir pels carrers de l'Escala, amb arrogància i aires de superioritat, o parlaran del fitxatge blau-grana d'un jugador hongarès anomenat Kubala, que fa els gols que vol, o de la mala jugada que el Madrid ha fet al Barcelona amb el cas Di Stefano.

I tornaran a reunir-se una i altra vegada fins que arriba l'últim dia. Avui hi ha poques capsos per esbossar. En Peret ja ho ha fet expressament perquè la vetllada dongui temps a fer la cloenda de la temporada. Avui és el dia de la castanyada, acompanyada d'un bon xarel·lo. La Tereseta, la mestressa de la casa, els ha cuït una coca dolça, amb la qual es lleparan els dits. La recepta la sap de la seva mare —al cel sia— la qual ja l'heretà de la seva. I fins i tot, menjaran algun moniato cuit al caliu, i també galetes, rosquilles i "cubanos" molt bons que avui la Tereseta ha anat a comprar, pel matí, a can Rossendo.

La vetllada s'allargassa més del compte. La mitjanit els atrapa en plena tertúlia. Del campanar del poble se senten davallar, solemnes i manyagues, les dotze campanades. Una veu llunyana ens ve del carrer. És el sereno del barri que anuncia al poble que el cel està seré, tot cantussejant amb veu cançonera i adormiscada:

"Alabado sea Dios.

Las doce han dado: sereno."

Efectivament, quan sortim a fora per anar-nos-en a dormir, comprovem que la volta del cel està tota puntejada per petites llumetes. La nit és serena i transparent.

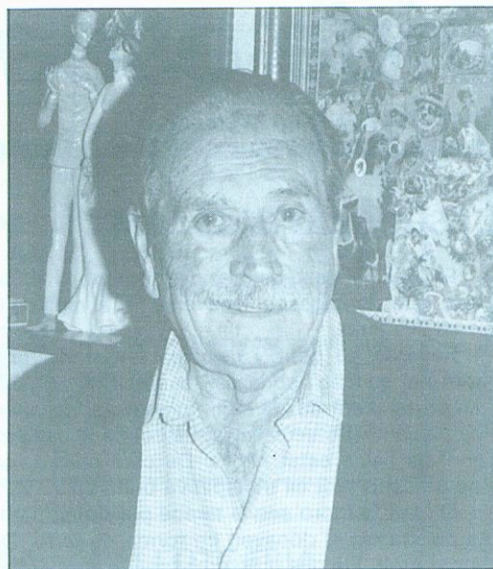
La veu del poeta nadalenc ens acompanya pels estrets i poc enllumenats carrers de l'Escala:

"Quin cel més blau aquesta nit,
sembla que es vegi l'infinit."

conversa amb...

RODOMA

Francesc BALLESTER i GARCIA. Durant molts anys va treballar dia i nit, en condicions que els treballadors actuals de la companyia elèctrica no es poden imaginar. Sovint coincidia el mal temps amb l'avaría. I ell, encara que remugant, s'aixecava i, fos l'hora que fos, anava on calia, i, això sí, ho arranjava sempre.

L'Escalenc.— Quan va néixer?

Francesc Ballester.— Vaig néixer el dia 9 de maig de 1912 a l'Escala. A casa meua, de feia temps, en deien «Can Francesc», i jo vaig ser en Lluís Francesc, i més tard en Lluís Francesc de la llum.

De jovenet anava a pescar amb els pares a la Fosca, a Palamós, allí hi venien moltes famílies, les de Can Neron, Can Colomeda i altres. Antigament hi havia anat més gent, els pares de la Francisqueta de Ca la Neus, en Batista, la Carmeta Aruxa...

L'Esc.— De jove va fer de pescador?

F. B.— Vaig anar a la teranyina amb en Sarret, que portava la teranyina de'n Massanet.

Jo vaig ser pescador fins els 24 anys, llavors vaig marxar d'aquest poble perquè es passava gana i vaig entrar a la companyia de la llum, a Girona. En temps de la guerra ens vam casar amb l'Emília i vam viure a Girona durant vuit anys. Després de la guerra la companyia em va acomiadar perquè havia combatut amb els rojos, però em van tornar a acceptar de seguida.

L'Esc.— Quin va ser el vostre primer destí després de la guerra?

F. B.— Em van destinar al Pasteral. Hi vaig anar dos mesos, cada dia anava des de Girona al Pasteral en bicicleta, el germà de la meua dona me l'havia deixada, però noi, cada dia rebentava, arribava a casa i a cosir... i finalment, vaig agafar el tren d'Olot, com que no podia tornar a Girona, em quedava a dormir al Pasteral, l'endemà a les sis del matí, quan baixava el tren, tornava a Girona: esmorzar, dinar, agafar el tren i tornem-hi. Ho feia així perquè començava a les dues de la tarda.

Cansat de tan viatjar, vaig queixar-me al director i aquest va fer que em pogués quedar a Girona i més tard poqués anar a La Bisbal.

Mentre, a l'Escala hi havia l'Iglesias, que era un treballador de la companyia, i com que en aquell temps treballàvem en molt males condicions, a aquest se li va trencar l'escala mentre feia una reparació, va caure i es va trencar el peu. Jo vaig venir aquí i m'hi vaig quedar uns mesos. Així vam anar fent, fins que van destinar a l'Escala un tal Paitevi, que aviat va demanar el trasllat. Va ser aleshores quan em van dir si m'hi volia quedar jo, en principi els vaig dir que no, que «nadie es profeta en su tierra», em van dir que hi guanyaria, em van fer la gran propaganda i em van convèncer. Era l'any 1950, i aquí em vaig jubilar l'any 1976.

Una de les raons per les que vaig venir a l'Escala, va ser per què creia que pujaria de sou. Doncs no, el mateix sou però més feina i més maldecaps... Jo vaig queixar-me i em van contestar que d'ajudant havia passat a oficial, i que què més volia?

L'Esc.— Com era la vostra feina?

F. B.— Aquí van començar els meus maldecaps, apagades generals a dojo, la companyia no donava fil per fer reparacions, deien que estaven en crisi, i havíem de passar de la manera que podíem... A totes hores ens quedàvem sense llum, principalment quan feia tramuntana, i quan parava la tramuntana i havia humitat, si haguéssiu vist tota la línia d'alta tensió que hi havia sobre les cases del poble, des del Pedró a Can Farigola, semblaven focs d'artifici. Quan venia el moment que els dos fils s'ajuntaven, explotaven els fusibles que hi havia a l'escorxadó i au, vinga, agafa la bicicleta i cap allí, i de l'escorxadó a Belcaire, en plena nit, a canviar els fusibles, sol, mai ningú m'ajudava.

L'Esc.— A què era deguda aquesta manca de material per fer les reparacions?

F. B.— Jo prou demanava fil nou, però em deien: «Què vols demanar fil, si a l'Escala només es recapten 40.000 pessetes al mes, no podem treure diners d'enlloc...» Això que us explico passava cap els anys 50.

Aleshores van venir i van proposar de canviar els fils que hi havia per fil d'alumini,

que ara encara es posa, però no era com és ara, era sense coberta, sense vestir, i jo els hi vaig dir que no, perquè aquí el salobre es menjaria tot l'alumini i no quedaria res, així va passar un any. Ells no em van fer cas, i la primera línia que es va posar va ser la de la platja dels Riells, de cares a tramuntana, i res, al cap de poc es trencava tot, quins maldecaps!. Jo anava afegint-ho com podia, hi posava tot el coure que podia trobar, fins i que a l'últim ja van veure el resultat i ho van fer amb fil d'alumini recobert.

Abans, quan us deia que quedàvem tant a les fosques, els jefes van venir, vam anar al Pedró, i em van demanar com faria jo la instal·lació. Els vaig dir que era molt senzill, des d'allí una línia subterrània fins al transformador de Can Farigola i així evitaríem tots aquests problemes, em van dir que això valia molt!. Però, al cap d'uns anys es va començar a fer, van obrir tots els carrers i la línia passa per davant de l'Ajuntament, trenca cap a Can Badoret i va fins al cantó de Can Pauli i d'allí fins a Can Farigola. Més tard es va fer arribar fins a Can Gumà.

L'Esc.— De quina zona ereu responsable a més de l'Escala?

F. B.— Tenia des de Belcaire fins Albons, Viladamat i Sant Martí d'Empúries, el transformador de Can Caramany i alguna altra cosa... Era sol i tot ho feia a peu.

Un bon dia, mentre intentava reparar una

avaria al transformador de Bellcaire, estiro fort una palanca i una gran flamarada em va deixar ben enlluernat, vaig baixar amb les mans al cap, perquè no em caigués res a sobre, i vaig veure que tot Bellcaire havia quedat a les fosques, era l'automàtic de Torroella que s'havia disparat. Torna a pujar, torna a baixar. Tot a les fosques, encara sort d'un lot que m'havia comprat, ja que la companyia no ens proporcionava gairé bé res. I calia arreglar-ho, i això no una vegada, sinó moltes, cada dos per tres.

Recordo una vegada que eren les dotze de la nit, ja erem a dormir, i va trucar en Pere Titus amb en Pitu Panna, que feia de guàrdia municipal, i em diu que no poden acabar de fer cine perquè ha marxat la llum. Au, anem cap allà, agafem el seu cotxe i cap a l'escorxador, trec el corrent i en veure el tipus d'avaria els dic que no podran pas fer cinema. Però tot i això, ho intento arranjar i en tornar a donar el corrent hi va haver una explosió tan gran que en Titus i en Pitu encara corren, van anar a parar al pont d'Empúries.

L'Esc.— Hi havia tants problemes als pobles de la rodalia com a l'Escala?

F. B.— Hi tant, els fils que venien des de Bellcaire encara eren de ferro, de quan en Mansó va fer fer la línia, eren de filferro, no de coure, per tant es trencava tot, i s'havia d'enganxar de la manera que un podia. I si no hi havia llum tot anava malament, els flaquers no podien pastar... tothom es queixava.

En temps de l'arròs es va posar una línia des de Can Caramany fins a una finca molt gran. Per anar-hi havies d'anar a fer la volta a l'Armentera, però si hom volia anar més depressa travessava el que diuen el «Rec Gran». Durant un temps es podia fer amb una barca que tenien a Can Caramany, però la van treure. Llavors jo els demanava que posessin farda per travessar el rec, però ells no m'escoltaven massa i si el rec era massa alt no es podia passar. El Riuet també l'havies de passar a peu i amb la bicicleta i tots els estris a coll, era tot un número...

També era una peripècia anar a treballar a Albons o a Viladamat, no tenies escales i havies d'anar als pagesos a demanar-les. Oh, i és que amb el transport que fèiem servir només ens hauria faltat portar l'escala a l'espatlla.

Recordo també que a Cal Gambo, a l'estiu, cada dia a l'hora de sopar quedaven a les

fosques. Com que tenien més bombetes del compte i encara en van posar unes grogues a la terrassa per espantar els mosquits, fonien els fussions. Em venien a buscar i tira cap allà. Una vegada em van venir a buscar en cotxe, els arreglo la llum i els dic: «I ara com torno a casa?». «ara tenim molta feina, tu mateix». I vaig haver de tornar a peu. Una altra vegada en Salvador Cros, de nit, em ve avisar, m'aixeco i veig que m'ha vingut a buscar amb el taxi d'en Feliu, anem cap a Torroella, perquè l'automàtic saltava, arribem allà, truquem a l'encarregat i amb ell vam anar seguint la línia per veure on era l'avaria. Arribem a un pal que feia àngle amb un vent, pugem dalt i ens trobem amb un pardal que havia quedat electrocutat pel corrent. I això era el que feia saltar l'automàtic, i llavors es deia pel poble: «Fins i tot un pardal ens fa quedar a les fosques».

RODOMA

NOTICIARI LOCAL

RESUM DE NOTÍCIES SERVEIS INFORMATIUS DE RÀDIO L'ESCALA

5-10 INFORME DEL FUNCIONAMENT DELS PARQUÍMETRES

L'empresa que explota els parquímetres a la nostra vila va fer arribar a principis de mes un informe en el que s'indica l'ocupació dels parquímetres i un estudi del funcionament. El temps més utilitzat pels usuaris d'aquest sistema d'aparcament era entre una hora i una hora i mitja. La moneda més utilitzada pel pagament dels tiquets és la de cinc pessetes. El total de vehicles que han passat per les 363 places disponibles ha estat de 60.000, que dóna una rotació mitjana de 1.9 vehicles per plaça i dia. El més amb major percentatge d'ocupació ha estat l'agost.

9-10 S'INICIEN LES CLASSES A L'ESCOLA TALLER

A l'edifici de Can Maset varen començar les classes de l'Escola Taller de Natura que durant divuit mesos acollirà prop més de vint alumnes. El curs se separa en dues fases, una primera de sis mesos i la resta que dura un any. En la segona fase, els alumnes treballadors estan contractats i treballaran en diferents projectes de recuperació del medi ambient als Aiguamolls de l'Empordà, al Ter Vell a Torroella de Montgrí i també als voltants de l'Escala.

15-10 DEU ANYS DE LES EMISSORES MUNICIPALS

Aquest cap de setmana es varen reunir al Centre Cultural La Mercè de Girona més de 100 col·laboradors i treballadors de les emissores municipals de les comarques gironines per participar de la festa de deu anys. L'acte va consistir a organitzar i realitzar una emissió conjunta de 36 hores de durada en la qual varen participar molt directament les emissores de Palamós, Palafrugell, Salt, Vilafranca, Castelló d'Empúries i l'Escala. L'emissió va ser possible gràcies a la col·laboració tècnica de dues empreses de material tècnic que varen subministrar els equips necessaris.

11-10 ENTREVISTA AMB EL DIRECTOR GENERAL D'OBRES HIDRÀULIQUES

El batlle de la vila va mantenir una entrevista amb el director general d'obres hidràuliques per desencallar el tema de l'abastament d'aigua a la nostra població. La troballa d'un nou pou que garanteix el subministrament durant quinze anys més fa necessària la construcció de les canonades pertinents, obra que costaria aproximadament 50 milions de pessetes. L'Ajuntament es faria càrrec de la meitat del cost de l'obra. L'entrevista es va dur a terme a Barcelona i havia estat sol·licitada prèviament pel batlle.

19-10 ES DÓNA PER TANCAT EL TREBALL D'INVESTIGACIÓ DE LA GUIA

Les persones encarregades d'efectuar els treballs que portaran com a final la confecció de la guia de l'Escala van donar per tancats els treballs d'investigació. A partir d'aquesta data, s'ordenarà, redactarà i distribuirà el material recopilat pels set membres de l'equip. Està previst que a principis de desembre ja estigui tot redactat i distribuït a punt de dur-ho a la impremta. Si els diferents treballs es fan dins les dates previstes, es preveu la sortida al carrer de la guia de l'Escala per la diada de Sant Jordi.

25-10 REUNIÓ DELS GEGANTERS DE LA VILA

En una reunió feta pel grup de geganters amb el coordinador cultural, es va decidir fer reunions periòdiques cada primer divendres de mes. També es va decidir que el 26 d'agost serà el dia de la trobada general dels gegants, per no fer-ho coincidir amb la festa major. Un dels temes que es va tractar va ser la formació d'un grup de grallers per acompanyar els gegants i capgrossos. Per això es crearà un grup dins els cursos de l'Escola de Formació Permanent, destinat a les persones interessades a formar part del grup de grallers.

26-10 CALENDARI 1990

Fins a principis de novembre, les entitats escalenques podien comunicar al servei de català de l'Ajuntament si tenien previst o no de fer alguna activitat susceptible de ser inclosa en el calendari del 1990.

El vinent serà el tercer any en què el servei de català pren l'iniciativa de confeccionar el calendari. El de l'any vinent, 1990, serà un calendari que anirà il·lustrat amb fotografies de la recent exposició que es fa ver sobre el conreu de la vinya a la Sala Format Gran.

26-10 PLE ORDINARI D'OCTUBRE

Dels diversos temes del ple d'octubre és de destacar l'adjudicació de les obres d'urbanització de l'avinguda de Montgó, carrer Sibillà de Fortià, carrer del Palau i rambla de l'Estany. L'obra es va adjudicar per gairebé 140 milions de pessetes. En el transcurs del mateix ple, es varen aprovar algunes modificacions de sous i renovacions de contracte de treballadors que depenen de l'Ajuntament. També es va presentar l'oferta de treball per cobrir una plaça de delineant per l'Oficina Tècnica d'Urbanisme de l'Ajuntament.

26-10 DIMITEIXEN DE LES SEVES ÀREES ELS REGIDORS CONVERGENTS

Francesc Puig i Salvador Simon varen presentar en el transcurs del ple ordinari la seva dimissió de les àrees de responsabilitat que ocupaven a l'Ajuntament. Els motius adduïts per la dimissió és que les seves propostes no eren acceptades i que els pressupostos no reflectien partides dedicades als serveis, que és el que falta a la vila. En el mateix ple es va saber però de l'existència d'un decret d'alcaldia amb data del dia anterior que comunicava el cessament dels dos regidors de les mateixes responsabilitats i que les distribuïa en quatre regidors socialistes.

LES ELECCIONS LEGISLATIVES A L'ESCALA, 1989

Les eleccions legislatives que tingueren lloc el passat 29 d'octubre a l'Escala no suposaren cap canvi important respecte a anteriors conteses, però sí algunes modificacions, unes més significatives que altres, que tot seguit passem a mencionar.

Tal com es pot comprovar en el quadre núm. 1, el partit guanyador fou CiU amb 1.104 vots (46,37% dels vots emesos), seguit del PSC, amb 719 vots (30,20%). A considerable distància se situa el Partit Popular, 202 vots (8,48%, en perd 118 en comparació amb 1986).

La resta de partits se situen per sota dels 100 vots: ERC, 92; CDS, 63; IC, 60; AV-MEC, 40; Ruiz-Mateos-Agrupación, 21.

En les quatre eleccions legislatives anteriors, en dues ocasions havia guanyat el PSC i en les altres CiU (veure núm. 87

de l'Escalenc).

Enguany, aquest empat s'han trencat favorablement per CiU, la qual cosa no fa més que confirmar unes tendències ja iniciades amb anterioritat.

Des de l'any 1982, després de l'entrebanc de 1979, CiU va avançant les seves posicions fins que aconsegueix allunyar-se del seu immediat seguidor, tal com es pot analitzar en el gràfic núm. 1.

L'any 1982, CiU guanya 420 vots, el 1986, 169 i ara 184. Si en les eleccions autonòmiques aquesta coalició ha guanyat sempre amb claredat, en les legislatives arribar a destacar-se, ha estat més laboriós.

El PSC perd en aquestes eleccions 65 vots, i continua un procés a la baixa que es va iniciar el 1986 amb la pèrdua de 46 vots respecte al 1982. Fins aquest any, el PSC va anar augmentant el seu nombre de vots en les tres eleccions legislatives, però en el 1986 inicia una pèrdua de vots que es confirma en aquestes últimes eleccions.

El procés ascendent de CiU i la pèrdua de vots del PSC augmenta la distància entre els dos partits i acosta les legislatives al model de les eleccions autonòmiques.

Pere Guanter

QUADRE NÚM. 1

ELECCIONS LEGISLATIVES A L'ESCALA, 1989

	Taula 1-U 948	Taula 2-A 923	Taula 2-B 972	Taula 3-U 809	Total 3.652	%
CiU	358	209	255	282	1.104	46,37
PSC-PSOE	122	252	235	110	719	30,20
PP	48	52	56	46	202	8,48
ERC	28	19	15	30	92	3,86
CDS	14	14	19	16	63	2,65
IC	17	16	14	13	60	2,52
AV-MEC	10	8	12	10	40	1,68
RUIZ MATEOS Agrup.	3	3	7	8	21	0,88
ALTRES					77	3,23
Total Votants					2.418	
Vots en blanc					19	
Vots nuls					18	
Vots a candidat.					2.381	
Abstenció						33,79

esport i lleure

FUTBOL

Competició oficial
Resultats del mes d'octubre

BENJAMINS		
23 octubre	l'Escala - Esplais	1-5
30 octubre	At. Empordanès - l'Escala	3-8
ALEVINS		
8 octubre	l'Escala - Palamós	5-1
15 octubre	l'Escala - Penya Blanc-Blava	13-0
23 octubre	Guixols - l'Escala	3-1
INFANTILS		
1 octubre	l'Escala - Bisbalenc	3-0
8 octubre	At. Olot - l'Escala	5-1
15 octubre	l'Escala - Salle Girona	4-1
23 octubre	l'Escala - Esplais	15-1
JUVENILS		
1 octubre	Cristinenc - l'Escala	2-1
8 octubre	l'Escala - Esplais	6-0
15 octubre	Guixols - l'Escala	1-0
23 octubre	l'Escala - Garrotxa	4-1
TERCERA REGIONAL		
1 octubre	Albons - l'Escala	2-0
8 octubre	l'Escala - Sant Miquel	4-0
15 octubre	Monells - l'Escala	1-0
23 octubre	Viladamat - l'Escala	2-1
30 octubre	l'Escala - Calella	1-1
PRIMERA REGIONAL		
1 octubre	l'Escala - Farners	1-0
8 octubre	Hostalric - l'Escala	4-1
15 octubre	l'Escala - Llagostera	4-0
23 octubre	l'Escala - Roses	2-1
30 octubre	Torroella - l'Escala	1-1

TIR

Completant una excel·lent temporada, en la qual ha assolit per tres vegades la mínima olímpica i, entre altres, els títols de campió d'Espanya de pistola velocitat, tres títols de Catalunya i tres rècords, en el decurs del mes d'octubre *Vicenç Folgado* guanyava

la Copa del Rei de Tir Olímpic, es proclamava campió d'Espanya en pistola estàndard i es feia amb la tercera plaça en l'especialitat de pistola foc central, amb la mateixa puntuació que el guanyador. Una vegada més hem de congratular-nos de les victorioses actuacions del millor esportista escalenc de l'any 1988.

VOLEIBOL

Sènior femení

8-10	l'Escala - Hispano Francès	3-1 (16-14, 15-17, 15-12, 15-13)
15-10	Pla d'en Boet - l'Escala	0-3 (3-15, 8-15, 3-15)

Semifinals Copa Catalana

23-10	les Planes - l'Escala	1-3 (10-15, 15-12, 8-15, 8-15)
30-10	l'Escala - les Planes	0-3 (8-15, 13-15, 10-15)

BÀSQUET

Cadet femení

8-10	Palafrugell - l'Escala	47-33
15-10	l'Escala - Sarrià	26-80
23-10	Fontcoberta - l'Escala	51-28
30-10	l'Escala - Bàscara	69-34

Juvenil masculí

15-10	l'Escala - Sant Pau	51-88
23-10	Montessori - l'Escala	127-12
30-10	l'Escala - Verges	29-112

Sènior masculí

1-10	Arbúcies - l'Escala	96-68
8-10	l'Escala - Hostalric	70-80
15-10	l'Escala - Verges	56-53
23-10	l'Escala - Tossa	69-65

TENNIS

El dia de Tots Sants, al migdia, va tenir lloc la inauguració de les dues pistes municipals de tennis, emplaçades a la zona dels TRES PINS, al costat de ponent del pavelló.

Després de disputar-se els darrers partits del "Campionat d'inauguració de les pistes municipals" els resultats dels quals els detallarem al final, es procedia a l'acte inaugural, amb un breu parlament de l'alcalde, en Rafael Bruguera, al que havien precedit uns mots de Rafael Carmona, coordinador del Patronat Municipal d'Esports. La nostra primera autoritat municipal evidenciava que en disposar d'aquestes noves instal·lacions al servei de l'esport, completen el ventall de possibilitats que permeten a la joventut escalenca practicar l'activitat de la seva preferència. Remarcava que les pistes seran obertes a tothom però que hi ha interès especial a dedicar la màxima atenció a les joves promocions. Acabava presentant a qui ha de tenir cura de la tasca de monitor, en Lluís Aldaguer, el qual va fer la presentació de Joan Marc Puig, del Club Tennis Girona, campió d'Espanya d'Alevins-89 i de David Vidal, del Club Tennis Cassà, que va substituir el Campió d'Espanya Infantil, en Jordi Camps, que per obligacions competitives no es va poder desplaçar, ans de donar començament al partit d'exhibició, disputat a un sol set, que oferiren al recinte els dos joves jugadors.

Resultats finals del "Campionat d'inauguració".

Final femenina. Campiona: Patrícia Abbeleos en guanyar Anna Batlle per 6-1, 6-2. En la primera fase prèvia s'havien disputat els següents partits: Núria Martí - ANNA BATLLE 6-3, 2-6, 1-6; Anna Batlle - PATRÍCIA ABBELOOS 3-6, 0-6; Núria Martí - PATRÍCIA ABBELOOS 2-6, 0-6.

Final masculina. Campió Rafael López per abandonó del finalista en Miquel Català que, en no trobar-se en perfectes condicions físiques, va decidir no continuar quan el marcador assenyalava el resultat de 6-0 i 2-3.

El tercer lloc fou per Enric Arquillo que superava a Lluís Heredia.

Quan a les semifinals, Rafael López venç Lluís Heredia per 7-6, 4-6 i 6-2 i Miquel Català es desfeia d'Enric Arquillo per 6-1 i 6-2.

...

SARDANES

El dia 12 d'octubre, a les quatre de la tarda i a la Clota, va haver-hi una ballada de sardanes, interpretada per la cobla LA FLAMA DE FARNERS, corresponent a les que, durant els mesos d'hivern, organitza la Secció Sardanista del CER.

Pel que fa a la del mes de novembre, és anunciada pel dia 12, a les quatre de la tarda, a la plaça de Sant Martí d'Empúries, amb la CIUTAT DE GIRONA com a cobla actuant.

La Secció Sardanista del CER, com és costum, ha portat a terme, durant els dies tradicionals, la venda de castanyes torrades a la platja, activitat que finalitzarà el dia de l'Aplec de Sant Martí.

En actuació corresponent a la VII Campanya de música per a cobla que patrocina la Diputació de Girona, en col·laboració amb el departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i dels ajuntaments que en sol·liciten participació, el dimecres dia 1 de novembre, diada de Tots Sants, varem tenir a la nostra vila la Cobla MONTGRINS que va interpretar una audició de sardanes, a les cinc de la tarda, a la platja, i un concert, a les 10 de la nit, a l'església parroquial. Va presentar el concert, Robert Roqué i les composicions que ens varen ser ofertes, les següents: *El testament d'Amèlia* de Juli Garreta, *Escumejant* de Manel Saderra i Puigferrer, *Mil·lenari* de Conrad Saló, *Somniant despert* de Lluís Albert, *La cova del drac* d'Agustí Borquinyó, *Recordança* de Francesc Cassú, *No t'en vagis amor meu* de Josep Serra i Bonal, *En Cacaliu* de Joaquim Serra i Corominas, *A Montserrat* d'Antoni Pérez i Moya i *Girona 1808* de Ricard Viladesau.

No ens podem estar de comentar el que, en una nit en calma de temperatura molt agradable en la qual no donava gens d'ansia de sortir de casa, tenint la cobla ELS MONTGRINS, que dit de passada reuneix un conjunt que fa que es trobi en un dels millors moments de la seva història, oferint un concert amb entrada lliure, reunir una assistència que no arribava als seixanta, dels quals gairebé la meitat no eren escalencs, no és precisament un detall encoratjador.

Cal esmentar la participació d'en Lluís Albert en el programa "Senyals" que presenta Josep M. Espinàs, el qual va sortir a la petita pantalla en el Canal-33 la vesprada del 21 d'octubre i per TV-3, en repetició, el dia 27 d'octubre al migdia. Naturalment, el tema era la sardana i segons la introducció del presentador es tractava de discutir amb profit la qüestió. Acompanyaven en Lluís, l'activista cultural senyor Tremoleda i el president de les colles sardanistes senyor Armengol. Naturalment, la durada d'un programa de televisió no permet de bon tros fer una anàlisi suficient, però tot és el començar.

Acabarem el comentari sardanista referint-nos a l'acord del Consell Directiu de l'Obra del Ballet Popular de Barcelona, decidint

distingir la població de SALOU, a la comarca del Tarragonès, com a CIUTAT PUBILLA DE LA SARDANA 1990.

PRIMERA FESTA DE L'ANXOVA

Tot i que l'*Escalenc* del mes passat ja publicava la notícia, amb fotografies de la diada en la "CONVERSA AMB... els membres de l'Associació de la Denominació de Qualitat", farem un comentari d'aquesta primera Festa de l'Anxova, que tenia lloc a la nostra vila el diumenge dia primer d'octubre, concretant-nos als actes que en ella es varen portar a terme.

A dos quarts de dotze del matí, a la sala d'actes de l'Ajuntament es feia la presentació de la *Denominació de Qualitat "Anxova de l'Escala"*, obrint l'acte l'alcalde de la vila, en Rafael Bruguera, qui iniciava el parlament manifestant que festejàvem la posada de llarg d'un producte que honora el nostre poble, per continuar donant detall de tot el que ha estat necessari portar a terme, per tal d'aconseguir aquesta distinció, remarcant que, a diferència d'altres indústries, les nostres "fàbriques d'anxoves" han sabut assolir una garantia, una ben guanyada anomenada, molt abans d'haver-los concedit aquesta distinció de "denominació de qualitat". Seguidament, en Josep Parnau tenia cura de la presentació oficial, oferint-nos amb la seva característica habilitat, una disertació curulla d'anècdotes i amenes exposicions. Tancava la sessió el director general de Productes i Indústries Agroalimentàries de la Generalitat de Catalunya, Jordi Peix, fent un breu resum en el qual puntualitzava les condicions, esforços i activitat dels industrials anxovaires escalencs, felicitant-los per la seva tasca i encoratjant-los amb desitjos de prosperitat per l'esdevenidor.

Continuava la festa a la Riba on, en un bot decorat amb uns barrils, hi havia presentats en pots i en galledes, els productes que elaboren les sis empreses integrades en la qualificació "denominació de qualitat": "ANXOVES DE L'ESCALA, SA", "SALAONS SOLÉS, SA", "J. CALLOL I FILLES", "SALAONS FIGUERAS", "FILL DE J. CALLOL SERRATS" i "ANXOVES EL XILLU". Al costat, un taulell de frigorífic ens mostrava els plats preparats a base d'anxoves presentats pels restaurants de l'Escala, que detallem tot seguit, esmentant així mateix la designació de cada menja, fent-ho amb l'ordre que els relaciona el fulltò publicat: EL GOLF ISABEL "Anxoves crues (fresques) marinades amb matafaluga", "Filets d'anxova fresca amb cava" i "Ensalada d'anxova de l'Escala en salmorra i pasta fresca". ELS PESCADORS: "Púdding d'anxova amb escalivada" i "Amanida d'anxova". VORAMAR: "Salmonada d'anxoves fresques" i "Empedrat d'anxoves". ROSER II: "Filet a la crema d'anxoves de l'Escala", "Rogers amb salsa d'anxoves de l'Escala" i "Ensalada d'anxova de l'Escala amb marisc". MESON DEL CONDE: "Mantega d'olives i anxoves", "Amanida de pebrots vermells i anxoves", "Albergínies farcides d'anxoves" i "Platillo de conill a la cassola a la salsa d'anxoves". NAVILLI: "Pastís d'escalivada amb anxoves de l'Escala" i NIEVES MAR: "Suquet d'anxoves" i "Pastís d'anxoves". (Cal assenyalar que es detallaven les receptes de cada un dels plats per tal de facilitar la preparació). Mentre "ELS PESCADORS DE L'ESCALA" delectaven la munió d'assistents, —que aquesta jornada afavorida per un temps magnífic, omplien de gom a gom la Riba, —interpretant les més seleccionades i plaents composicions, s'oferia, —per gentilesa dels organitzadors i amb la col·laboració dels ja gairebé habituals en aquestes manifestacions—, l'anunciada degustació d'anxoves de l'Escala.

Si ens atenim a la definició que fan els diccionaris de la paraula DEGUSTAR, no podem deixar d'exposar la nostra disconformitat, tot i que ja en teníem negatives experiències, per l'actitud dels que no varen saber comportar-se cívicament, motivant, alhora de desfavorables comentar, un deplorable espectacle, de tal manera que considerem aconsellable un canvi de sistema per a properes ocasions.

TENNIS TAULA

COMENÇA LA 1a NACIONAL. EL CER PERD A CASA AMB L'HOSPITALET I GUANYA A OLESA

S'han jugat ja els dos primers partits de la zona nord, grup parell, de la lliga nacional de 1a divisió.

CER 3 - l'Hospitalet 5 (Junyent 3, Alcaraz 0, D. González 0)

Després de tres hores d'un partit molt disputat i fases de bon joc, el CER va cedir finalment per 3-5. El partit fou molt nivellat fins al punt que el CER també tingué les seves opcions. Alcaraz desaprovà el primer punt del partit quan guanyava 20-17 en el

tercer joc i David González tampoc no puntuà en l'últim punt del partit, després de guanyar el primer joc per 21-10 i dominar gairebé tota l'estona en els dos jocs següents. Junyent confirmà la seva contrastada qualitat anotant els tres punts amb jugades molt espectaculars.

Olesa 0 – CER l'Escala 5 (Junyent 2, Alcaraz 2, D. González 1)

Partit més fàcil del que s'esperava, amb algunes baixes per part local, i sense problemes en cap dels cinc punts disputats. David González puntuà en l'únic partit que jugà, fent-ho sobre el base local.

PROVINCIAL PRIMERES.

EL CER DOMINA A LA CLASSIFICACIÓ

Després de sis jornades, el CER és el líder amb un sol partit perdut, el que es jugà a Cassà, on en David González –malalt aquell dia– no pogué jugar. Els resultats d'octubre han estat aquests:

CER 5 – Lloret 0 (Riembau 2, F. Guanter 2, D. González 1)
 la Bisbal 2 – CER 5 (D. González 2, F. Guanter 2, Sabrià 1)
 CER 5 – Palafrugell 1 (Alcaraz 2, Riembau 2, D. González 1)
 Cassanenc 5 – CER 4 (Alcaraz 3, Riembau 1, Sabrià 0)
 CER 5 – Olot 4 (Alcaraz 2, D. González 2, Riembau 1)

PROVINCIAL TERCERES. CONTINUEN GUANYANT

Acabada la 1a de terceres, el CER ha guanyat tots els partits, amb aquests resultats:

Palafrugell 2 – CER 5 (Vargas 3, Coll 2, S. González 0)
 CER 5 – Torroella 2 (Vargas 3, Coll 2, S. González 0)
 CER 5 – Roses 0 (Vargas 2, Coll 2, S. González 1)
 CER 5 – Palafrugell 1 (Vargas 2, Coll 2, S. González 1)
 Torroella 2 – CER 5 (Vargas 2, Coll 2, S. González 0)

ALCARAZ I VARGAS, CAMPIONS ESCALENCS A LES FINALS DE FIRES

El diumenge 29 d'octubre es jugaren al Pavelló de Palau les finals del Torneig Fires Girona 89.

D'alevins, en Josep M. Vargas guanyava fàcilment en Sergi González. D'infantils, en Robert Coll, tot i fer un bon partit, perdia amb en Dani Ortiz, del Cassanenc. De juvenils, en David González va perdre en un partit molt anivellat davant Cadenas del Jovent Saltenc per dos jocs a zero. De sèniors, Jaume Alcaraz superava a Joan Sues, també per 2 a 0. I per últim, en Daniel Sabrià perdé per 2-1 a la final de veterans.

Per tant, exitosa i nodrida representació escalenca a les finals de Fires.

Fèlix Guanter

informació

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

12- 8 Roser Ylla i Boix, filla de Ramon i Lurdes
 7- 9 Noemí Gumà i Lambert, filla de Vicenç i Dominique
 29- 9 Jonathan Millan i Trujillo, fill de Miquel i Francesca
 2-10 Josep M. Fonti i López, fill de Virgili i Rosa M.
 6-10 Rosa M. Casadevall i Rueda, filla d'Enric i M. Mercè
 18-10 Isaac Fàbregas i Aller, fill de Narcís i M. Isabel

Matrimonis

9- 9 Enric Vilaplana i Colls amb Iolanda Leyton i Martí
 23- 9 Joan Antoni Lara i Santamònica amb M. Teresa Fernández i Castro

7-10 Sergi Belfiore i Corso amb Joana M. Cuadros i Sánchez
 12-10 Ernest Plaza i Malchirran amb Maria-Dolors Coll i Ferran
 19-10 Josep M. Pereile i Tenorio amb Rosa Amaya i Merchan
 28-10 Josep Esponellà i Guanter amb Laura Forner i Guerra

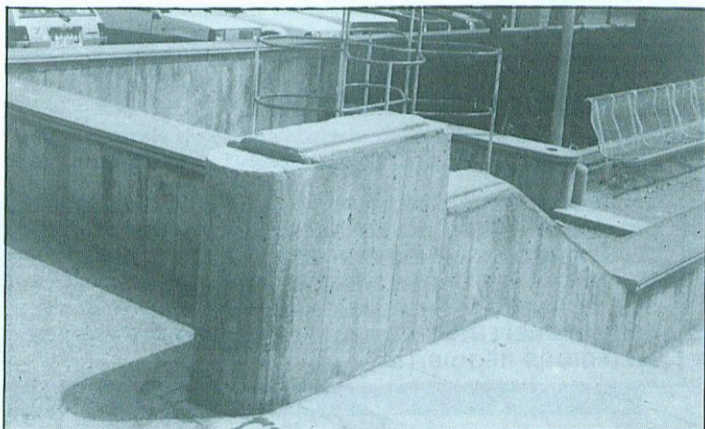
Defuncions

15-9 Roser Olmedo i Lebron, 86 anys
 17-9 Joan Pugué i Bagué, 47 anys
 25-9 Joaquim Simon i Brugués, 76 anys
 18-10 Rene Avril, 75 anys
 28-10 Isabel Sánchez i Manzano, 59 anys
 31-10 Maurice Leclercq, 66 anys
 1-11 Ricard Galindo i García, 72 anys

Dins els actes programats pel Col·legi d'Agents i Corredors d'Assegurances de Girona, amb ocasió de la quinzena edició de la Setmana Mundial de l'agent i corredor d'assegurances, el dijous dia 19 d'octubre, a la sala de conferències de l'hotel Fornells Park, tenia lloc un homenatge a catorze agents i corredors veterans amb lliurament d'una placa commemorativa a cada un d'ells. Si recollim aquesta notícia és pel fet que un d'aquests catorze homenatjats era l'escalenc PERE SIMON i BRUGUÉS. Felicitacions Pere!

DE MÉS I DE MENYS

Aquesta secció, concebuda com espai d'expressió crítica en el més positiu sentit de l'accepció, aplega les opinions dels lectors recollides per la Redacció, que les publica com a un aspecte més de servei públic.

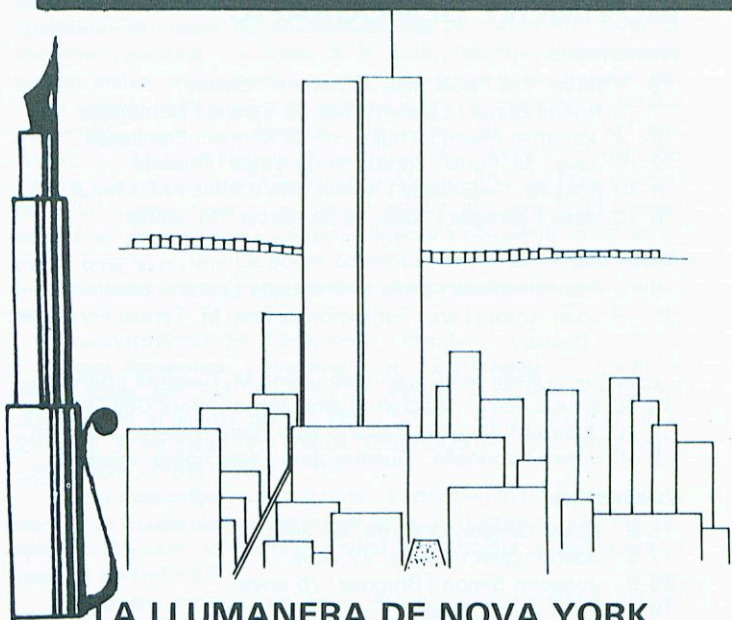
Quins són els obstacles que impedeixen de tirar endavant (o d'enderrocar) aquella construcció inacabada –i per tant, desplaent–, que, de fa ja forces anys exhibeix els seus inestètics contorns en un lloc tan destacat com és el xamfrà del camí Ample amb l'avinguda Riells i el passeig Marítim? Es pot saber? O és que s'ha de deixar així fins a les calendes gregues? –S.

★★★★★★★★★★

DETERIORAMENT

La que coneixem com a plaça de Correus o de les Escoles, s'està deteriorant per moments. Cada dia falten més fragments de barana, com a conseqüència de la barreja dels mals materials i la poca cura de la mainada que hi juga. Malgrat tot, això podríem acceptar-ho com a més o menys normal. El que ja no ho és tant, és el poc interès en arranjar-ho per part dels serveis corresponents de l'Ajuntament.— M

hissant la ploma

LA LLUMANERA DE NOVA YORK

Passava l'estona una tarda a la biblioteca Víctor Català, quan de sobte vaig trobar-me un voluminós llibre titulat *La llumanera de Nova York*. Nova York és una ciutat que sempre m'ha fascinat, i és per això que va cridar-me molt l'atenció aquell llibre i vaig decidir de fullejar-lo. I vés per on, que allò no era exactament un llibre, sinó una edició en facsímil (fotocòpia) dels exemplars d'una revista que havia sortit a aquesta ciutat, i en català, entre els anys 1874 i 1881. Aquesta edició és un treball en col·laboració d'Edicions Anglo-Catalanes, SA, el departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la càtedra de Barcelona-Nova York, i l'Institut d'Estudis Nord-americans de Barcelona.

Nova York i Catalunya als anys 1874-1881:

En aquella època, Nova York encara no tenia la importància a nivell mundial que té ara, però ja era la ciutat més important dels EUA. Per a fer-nos-en una idea, la ciutat només ocupava l'Illa de Manhattan, l'Estàtua de la Llibertat encara no hi era, s'estava construint el pont de Brooklyn, el primer que travessà el riu, i evidentment, no hi havia els gratacels que hi ha ara, encara que els seus edificis ja eren molt més alts que els que hi havia a Europa. Ara bé, en aquella època es produeix un important moviment immigratori que acabarà convertint la ciutat en una de les més poblades del món, sinó, veiem aquestes dades censals:

Any 1860	830.000 habitants
Any 1900	3.440.000 habitants

Catalunya per altra part es debatia entre la frustració per l'esfondrament de la 1a República (1873-74), que havia fet pensar en la possibilitat de crear un Estat federal, i el desenvolupament del moviment cultural i polític anomenat Renaixença, que culminaria anys més tard en la constitució dels primers polítics de signe nacionalista.

Què feia una revista com aquella en un lloc com aquest?

Aquesta pregunta no és banal, ja que per una part resulta estranya l'existència d'una revista catalana a Nova York pel fet que la colònia catalana hi era molt petita, a diferència d'altres, com els italians o els irlandesos. A més, resulta estrany el fet que la revista fos escrita enterament en català, cosa que resultava excepcional fins i tot a Catalunya en aquella època. Excepcional resulta també la quantitat d'il·lustracions que apareixen a la revista.

La revista:

Aquesta revista, que sortí als quioscs entre el novembre de 1874 i el maig del 1881, amb unes mides semblants a les de la majoria de diaris actuals, escrita a tres columnes, i amb uns 4 o 6 fulls, té la següent estructura.

Comença, en primera pàgina amb la **capçalera**, on a sota del nom diu; "Revista catalana de noves i gresca". A més, a la resta de la primera pàgina, hi ha una **nota de l'editor**, en què ens indica que ell no es responsabilitza de les opinions expressades pels col·laboradors. Sota mateix d'això, el **sumari** en què se'ns resumeix molt breument els principals apartats de la revista. Segueixen les **notícies**, informacions de tipus general tractades amb una certa profunditat. A les **pàgines centrals** hi ha diverses il·lustracions (paisatges, personatges, etc.) dels EUA o de Catalunya. Segueixen les **notícies breus** (un parell o tres de ratlles), i les **notícies curioses**. Ja a la penúltima pàgina, un **llistat de les publicacions rebudes** a la redacció de la revista, i un apartat d'**acudits**. A l'última pàgina, la **Guia de teatres i espectacles**, i l'apartat de **publicitat**, que tanca la revista.

L'equip humà:

Artur Cuyàs, el director, nascut a Barcelona i fill d'un comerciant que establí a Nova York diversos negocis. Allà va ser criat pel seu pare perquè l'ajudés, i això el permeté de col·laborar en periòdics d'Amèrica, i com a corresponsal per a periòdics d'aquí. S'especialitzà en temes econòmics i socials, i a més fou autor teatral i lexicògraf. La seva obra principal és el "Diccionario Español-Inglés e Inglés-Español", publicat per primera vegada l'any 1876. De retorn a Catalunya l'any 1913, hi introduí el moviment dels boy-scouts.

Rosend Arús, el corresponsal a Barcelona, periodista, dramaturg i polític, va ésser secretari del Primer Congrés Català, i fou el creador de la Biblioteca Arús, que comprèn 52.000 volums de temes principalment sociològics, polítics i històrics del segle XIX. Va col·laborar a *La llumanera de Nova York* des dels primers números i durant tot el període de vida de la revista.

Felip Cusachs, el dibuixant, ja treballava per al *Daily Graphic* novaiorquí, que, segons una de les notes de presentació "és l'únic periòdic diari amb dibuixos que es publica en lo món".

Notícies breus:

A continuació, reproduïxo literalment alguns exemples de les notícies breus que apareixen a la revista:

– "Durant lo periodo desde 1er. de mars á 1er. de novembre, se han salat en Chicago 2.875.000 porchs".

– "Los gastos municipales de Nova York pujan á 31 milions de duros anyals, o sian 25 duros per habitant".

I per últim, un acudit:

A continuació, la reproducció literal d'un acudit aparegut a les planes d'aquesta revista:

– Un agent de l'autoritat en Madrid prenent datos pera lo empadronament: ¿Quina ocupació té vostè?

– Lo madrilenyo: La de gorrista.

– ¿Quina classe de ocupació és aquesta?

– La de viurer a les costelles de tothom, menjant millors costelles que tothom".

I per a més informació sobre la revista, podeu acudir a la biblioteca, on la podreu llegir tal com va sortir al carrer ara fa més de cent anys.

RECORDEM ALS NOSTRES COL·LABORADORS QUE CAL SIGNAR AMB NOM I COGNOM ELS SEUS ARTICLES, AIXÍ COM INDICAR LA SEVA ADREÇA, TELÈFON, N.º DE CARNET D'IDENTITAT. AIXÒ NO OBSTA PER A QUÈ PUGUIN ÉSSER PUBLICATS AMB SEUDÒNIM SI AIXÍ HO PREFEREIXEN UNA VEGADA COMPLERTS ELS ANTERIORS REQUISITS

PETITA BIOGRAFIA DE CAMILO JOSÉ CELA PREMI NOBEL DE LITERATURA 1989

Neix a Iria-Flavia (la Corunya) l'any 1916. Estudia periodisme, i el 1942 publica la seva primera novel·la, de caire rural, *La Família de Pascual Duarte*. El 1944 es casa amb Rosario Conde Picavea. L'any 1957 ingressa a la Real Academia Española amb un discurs sobre l'obra literària del pintor Solana. El 1974 és escollit president de l'Ateneu de Madrid.

La novel·la *Mazurca para dos muertos* (1983) el fa mereixedor l'any 1984 del Premi Nacional de Literatura. El 1987 rep el Premi Príncep d'Astúries de les Lletres. La seva darrera novel·la publicada és *Cristo versus Arizona*.

Lidia Solés i Poch
Bibliotecària

★★★★★★★★★★

OBRES DE CAMILO JOSÉ CELA PREMI NOBEL DE LITERATURA 1989, QUE ES PODEN TROBAR A LA BIBLIOTECA PÚBLICA VÍCTOR CATALÀ

Obres literàries de Camilo José Cela

- La Colmena*. Barcelona. Círculo de Lectores, 1982.
- Cuentos para leer después del baño*. Barcelona. La Gaya Ciencia, 1974.
- Mazurca para dos muertos*. Barcelona. Seix Barral, 1983.
- Nuevo viaje a la Alcarria*. Esplugues de Llobregat. Plaza & Janés, 1986.
- Viaje a la Alcarria*. Barcelona. Destino, 1979.

Obres generals de crítica literària de literatura espanyola que comenten l'obra de Camilo José Cela

- Martínez Cachero, J. M. *La novela española entre 1936 y 1980: historia de una aventura*. Madrid. Castalia, 1985.
- Nora, Eugenio G. de. *La novela española contemporánea: 1939-1967*. Madrid: Gredos, 1988, v. III.
- Valbuena Prat, A. *Historia de la Literatura Española: Epoca Contemporánea*. Barcelona. Gustavo Gili, 1983. T. VI.

Properament podrien arribar les obres:

- Crónica del cipote de Archidona*
- La familia de Pascual Duarte*

BIBLIOTECA PÚBLICA VÍCTOR CATALÀ NOVETATS ESTIU-1989

Infantil i juvenil

- CIRICI, David. *L'esquelet de la balena*. Barcelona. Empúries, 1988.
- GARCIA i CORNELLÀ, Dolors. *Canya plàstica*. Barcelona. Cruïlla, 1987.
- Història de Catalunya*. Barcelona. Júnior, 1989. 15 v. (històries de Dragui del programa de TV3).
- HUYGEN, Wil. *La crida dels Gnoms*. Barcelona. Destino, 1987.
- KERR, Judith. *De quan Hitler va robar el conill rosa*. Barcelona. Empúries, 1988.
- LARREULA, Enric. *La festa major de la bruixa avorrida*. Barcelona. Arín, 1987.
- MAYLE, Peter. *Què em passa? Les respostes a algunes de les preguntes més comprometedores del món*. Barcelona. Grijalbo, 1984.

Novel·la

- ALCOBERRO, Agustí. *Retrat de Carme en penombra*. Barcelona. Edicions 62, 1989.
- COMPANY, Mercè. *Fer-ne quaranta*. Barcelona. Destino, 1987.
- FLEISCHER, Leonore. *Rein Man: El hombre de la lluvia*. Barcelona. Planeta, 1989.
- MONCADA, Jesús. *Camí de Sirga*. Barcelona. La Magrana, 1989.
- MONZÓ, Quim. *La magnitud de la tragèdia*. Barcelona. Quaderns Crema, 1989.
- RUSHDIE, Salman. *Los versos satánicos*. Barcelona. Planeta (etc.), 1989.
- SHARPE, Tom. *Wilt, els alternatius i els terroristes*. Barcelona. Columna, 1987.
- SUSANNA, Àlex. *Quadern Venecià*. Barcelona. Destino, 1989.
- TORRENTE BALLESTER, Gonzalo. *Filomeno a mi pesar*. Barcelona. Planeta, 1988.
- WOLFE, Tom. *La foguera de les vanitats*. Barcelona. Pòrtic, 1989.

Varis

- AMAT SALAS, Oriol. *Comptabilitat i finances per a no financers*. Capellades. Gestió 2000, 1987.
- BAUER, Steven. *Historias asombrosas de Steven Spielberg*. Barcelona. Planeta, 1987.
- CASSUTO, Jill-Patrice. *Sida: cómo se manifiesta...* Barcelona. Paidós, 1987.
- Catalunya romànica*. Barcelona. Enciclopèdia Catalana.
- ESPINÀS, Josep M. *A peu per la Terra Alta*. Barcelona. La Campana, 1989.
- FIXX, James F. *Jocs de recreació mental per a molt intel·ligents*. Barcelona. GEDISA, 1987, 2 v.
- GIRONELLA i GARAÑANA, Joaquim. *Antics costums i llegendes de l'Alt Empordà*. Girona. Diputació, 1988.
- Geografia Universal*. Barcelona. Océano, 1989.
- GORBACHEV, Mikhail S. *Perestroika*. Barcelona. Ed. B., 1988.
- Història de Catalunya*. Dirigida per Pierre Vilar. Barcelona. Ed. 62.
- Història natural dels Països Catalans...* Barcelona. Enciclopèdia Catalana.
- Història Universal de l'Art*. Barcelona. Planeta.
- ROVIRA i VIRGILI, Antoni; SOBREQÜÉS i CALLICÓ, Jaume. *Història de Catalunya*. Bilbao. Gran Enciclopèdia Vasca. 16 v.
- TAMAMES, Ramón. *La Comunidad Europea*. Madrid. Alianza, 1987.
- TANIGUCHI DIETRICH, Pablo. *Atlas de Informática+programas*. Barcelona. Jover, 1988.
- WATSON, Donald. *La casa solar*. Madrid. Hermann Blume, 1985.

Lidia Solés i Poch
Bibliotecària

ENRIQUIM I POLIM LA NOSTRA PARLA

Dir-hi la seva/Ficar-hi
cullerada
Donar el condol
Fa més qui vol que qui pot
Fer el cor fort

Fer mal efecte
Fer-ne un gra massa
Fer un cop de cap/
Tirar al dret
Gata maula/Gata moixa

Meter baza

Dar el pésame
Querer es poder
Sacar fuerzas de flaqueza/
Hacer de tripas corazón
Dar maia espina
Pasarse de la raya
Liarse la manta a la cabeza

Mosca muerta

UN MALALT INCRÈDUL

– Un metge visita un seu amic que està molt greu i, per animar-lo, li diu:
– No et preocupis, que tens el pols normal i els pulmons bé, la febre no puja...
– Total –diu el malalt–, que em moriré amb una salut excel·lent.

LA RAÓ DEL MATINER

– Cada matí, quan obro els ulls, el meu primer pensament és per a tu –diu el noi a la noia.
– No ho dubto pas –diu ella–, però passa que ton germà em diu el mateix.
– Pot ser, però jo sempre em desperto primer que ell.

LES REFLEXIONS D'UN CAPELLÀ

– El rector d'una església d'una ciutat gran raona:
– Quan veig la gent a la meva parròquia tan ben vestida, em demano si encara queden pobres. Però després, quan comprovo les almoines, em pregunto si encara hi ha cap ric.

AMANIDA VARIADA

Ingredients per a 6 persones:

24 musclos, 400 g de patates, 12 olives, 3 pebrots vermells en conserva, 12 raves, 6 anxoves, 3 tomàquets per amanir, oli, sal i vinagre.

Netegeu les patates i bulliu-les amb la pell. Una vegada cuites i fredes, traieu la pell i talleu-les a trossets.

Coeu els musclos amb aigua, traieu-los de les closques i barregeu-los amb les patates.

Netegeu les anxoves, traieu les espines i poseu-les per damunt de les patates; després, els tomàquets tallats als costats, els raves tallats en forma d'estrella, les olives i el pebrot vermell tallat a tires.

Amaniu tot això amb una salsa feta amb la barreja de vinagre, oli, sal i catsup i deixeu-ho macerar durant mitja hora perquè agafi bé el gust.

PENSAMENTS I REFLEXIONS D'ESTAR PER CASA

No hi ha res més infructuós que perdre el temps.

...

Ningú no és capaç de saber fins on hom és capaç de sofrir. Ho sabrà quan hagi sofert.

...

Per poc que estiguem amatents, palpam l'existència de Déu a cada moment.

...

Els diners són un remei, no una salvació.

...

Hi ha moltes persones que prefereixen més obeir que manar.

...

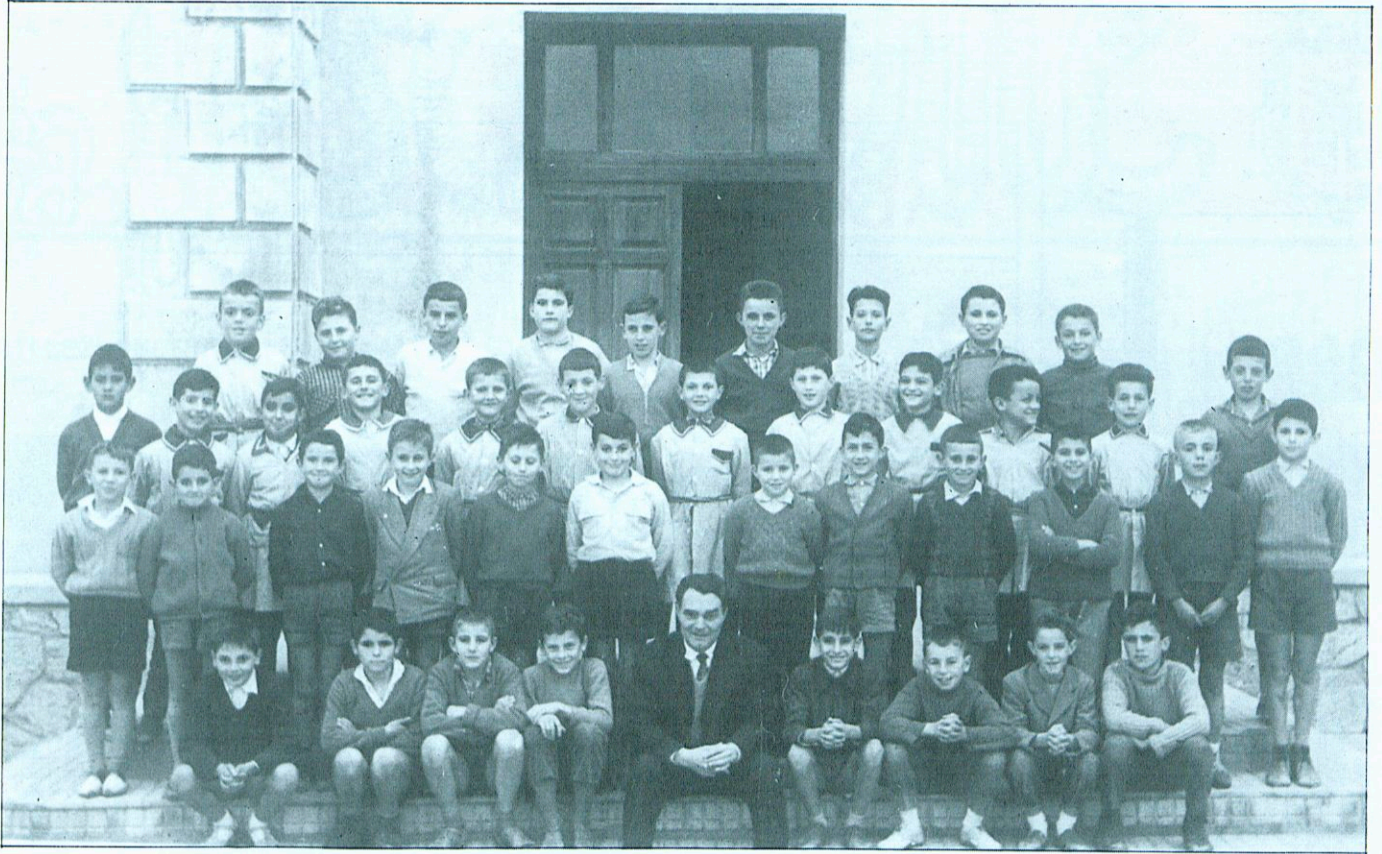
Molts confonen l'educació amb la feblesa.

–G

QUAN EREM INFANTS

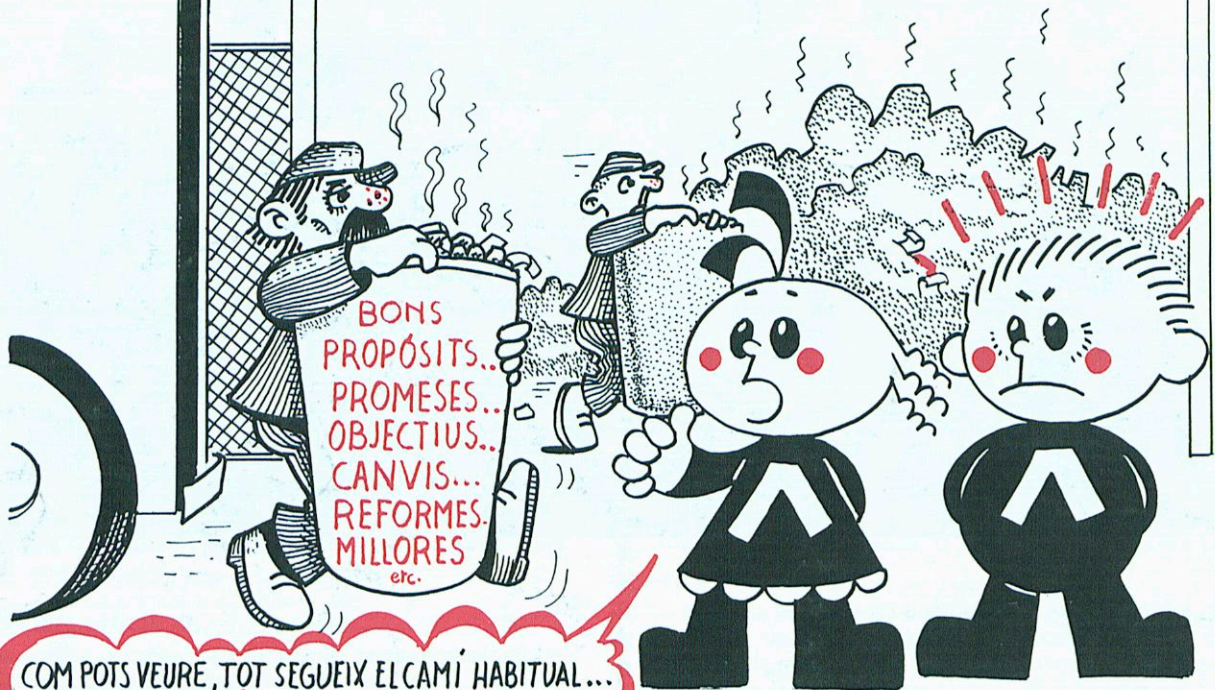
Novembre 1960

Abans i Ara

ABOCADOR (ESPECIAL ELECCIONS)

RECULL DE FOTOGRAFIES ANTIGUES DE L'ESCALA COL·LECCIONABLES

FOTOGRAFIA N°93

